

**RAPORT O STANIE SEKTORA UBEZPIECZEŃ
PO IV KWARTAŁACH 2015 ROKU**

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
Warszawa, 07 kwietnia 2016 r.

SŁOWA KLUCZOWE: ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ, ZAKŁADY REASEKURACJI,
WYPŁACALNOŚĆ,

SYNTEZA

W raporcie zostały zaprezentowane podstawowe informacje dotyczące wyników finansowych sektora ubezpieczeń i reasekuracji zagregowane na podstawie sprawozdań finansowych i statystycznych za cztery kwartały 2015 roku. Przedstawiono także podstawowe tendencje zaobserwowane w sektorze ubezpieczeń w ciągu tego okresu i podjęto próbę wyjaśnienia i uzasadnienia zidentyfikowanych zmian.

Sektor ubezpieczeń ogółem odnotował w IV kwartałach 2015 r. zysk techniczny równy 3,19 mld zł (niższy o 21,64% w porównaniu z rokiem 2014) oraz zysk finansowy równy 5,73 mld zł (niższy o 14,31% w porównaniu z rokiem 2014).

W dziale ubezpieczeń na życie (dział I) wypracowano zysk techniczny w wysokości 2,84 mld zł (niższy o 13,38% w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego) oraz zysk finansowy w wysokości 3,07 mld zł (wyższy o 3,45% w porównaniu z rokiem 2014).

Z punktu widzenia wyników poszczególnych grup ubezpieczeń, o pogorszeniu wyniku technicznego w dziale I zdecydowały spadki wyników w grupie 1 (ubezpieczenia na życie) – o 0,37 mld zł, w grupie 5 (ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe) – o 0,06 mld zł oraz w grupie 3 (ubezpieczenia z UFK) – o 0,04 mld zł. W grupie 1 spadek był związany z niższym przypisem składki, natomiast w grupie 3 i 5 pogorszenie wyników związane było ze wzrostem wypłaconych świadczeń. Wyraźna poprawa wyniku technicznego nastąpiła jedynie w grupie 4 (ubezpieczenia rentowe) – o 0,02 mld zł i spowodowana była wzrostem wpływów z tytułu składek.

W ubezpieczeniach pozostałych osobowych i majątkowych (dział II) osiągnięto zysk techniczny równy 0,34 mld zł (niższy aż o 56,15% w porównaniu z rokiem 2014) oraz zysk finansowy netto równy 2,66 mld zł (niższy o 28,46% w porównaniu z rokiem 2014).

Z punktu widzenia wyników poszczególnych grup ubezpieczeń, o pogorszeniu zysku technicznego w dziale II zdecydował spadek wyniku w grupie 3 (ubezpieczenia autocasco) – o 0,36 mld zł oraz rosnąca strata w grupie 10 (OC komunikacyjna) – o 0,23 mld zł. Podkreślić należy, że strata techniczna w grupie 10 wyniosła 1,02 mld zł i była najwyższa w historii. Pogorszenie wyników w ubezpieczeniach komunikacyjnych wynika przede wszystkim ze wzrostu wysokości wypłaconych odszkodowań i świadczeń oraz wzrostu kosztów działalności ubezpieczeniowej. Największa poprawa wyniku technicznego na przestrzeni roku nastąpiła w grupie 13 (OC ogólnej) – o 0,13 mld zł i wynikała głównie ze wzrostu składki przypisanej.

W okresie IV kwartałów 2015 r. składka przypisana brutto zakładów ubezpieczeń wyniosła 54,80 mld zł i była niższa o 0,13 mld zł (tj. 0,23%) niż w analogicznym okresie ubiegłego roku.

W zakładach ubezpieczeń na życie utrzymuje się trend spadkowy zapoczątkowany w poprzednim kwartale, nastąpił bowiem spadek przypisu składki o 1,14 mld zł (tj. 3,98%), do poziomu 27,53 mld zł, natomiast w zakładach majątkowych odnotowano wzrost przypisu składki o 1,02 mld zł (tj. 3,87%), do poziomu 27,28 mld zł.

Główną przyczyną spadku przypisu składki w dziale I było zmniejszenie składki w grupie 1 (ubezpieczenia na życie) o 1,78 mld zł, tj. o 16,71%, do poziomu 8,85 mld zł, na co wpłynęło przede wszystkim ograniczenie sprzedaży tzw. „polisolokat” oferowanych w 1 grupie ubezpieczeń.

Poprawę odnotowano zaś w ubezpieczeniach grupy 3 (ubezpieczenia na życie związane z UFK), gdzie składka przypisana brutto wzrosła o 0,40 mld zł, tj. o 3,15%, do poziomu 13 mld zł. Podkreślić należy, że ubezpieczenia grupy 3 nadal dominują w portfelu ubezpieczeń bezpośrednich działu I i stanowią 47,25% łącznej składki całego działu (wzrost udziału o 3,27 p.p.), zaś ubezpieczenia grupy 1 stanowiły 32,17% ubezpieczeń bezpośrednich działu I (zmniejszenie udziału o 4,91 p.p.).

W dziale II najwyższy bezwzględny wzrost składki przypisanej brutto zanotowano w grupie 3 (ubezpieczenia autocasco) - o 0,20 mld zł oraz w grupie 1 (ubezpieczenia wypadku) - o 0,17 mld zł. W dziale tym nadal dominują ubezpieczenia komunikacyjne (grupa 3 i grupa 10), które stanowią 52,64% portfela ubezpieczeń bezpośrednich. Udział tych ubezpieczeń w dziale II zwiększył się o 0,79 p.p. w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego.

Wypłacalność sektora kształtuje się na bezpiecznym poziomie. Na koniec IV kwartałów 2015 r. wszystkie zakłady ubezpieczeń oraz zakłady reasekuracji spełniały wymóg pokrycia marginesu wypłacalności/kapitału gwarancyjnego środkami własnymi oraz pokrycia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych aktywami.

SPIS TREŚCI

1.	ZMIANY PRAWNE MAJĄCE WPŁYW NA SEKTOR UBEZPIECZENIOWY	6
2.	ANALIZA DANYCH O SEKTORZE UBEZPIECZEŃ	7
2.1.	PODMIOTY RYNKU UBEZPIECZENIOWEGO	7
2.2.	PRZYCHODY ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	7
2.2.1.	PRZYCHODY Z TYTUŁU SKŁADKI PRZYPISANEJ BRUTTO	8
2.2.2.	PRZYCHODY Z DZIAŁALNOŚCI LOKACYJNEJ	11
2.3.	KOSZTY ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	12
2.3.1.	ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA WYPŁACONE	12
2.3.2.	KOSZTY DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ	16
2.3.3.	KOSZTY ZWIĄZANE Z DZIAŁALNOŚCIĄ LOKACYJNĄ	18
2.4.	WYNIKI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	18
2.4.1.	WYNIK TECHNICZNY	18
2.4.2.	WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI LOKACYJNEJ	20
2.4.3.	WYNIK FINANSOWY NETTO	21
2.5.	AKTYWA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	23
2.5.1.	LOKATY ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ (LOKATY Z POZYCJI B AKTYWÓW)	24
2.6.	PASYWA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	25
2.6.1.	KAPITAŁY WŁASNE ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	26
2.6.2.	REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE BRUTTO	27
2.7.	WYPŁACALNOŚĆ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	30
	SPIS TABEL	33
	SPIS WYKRESÓW	34

1. Zmiany prawne mające wpływ na sektor ubezpieczeniowy

Odnosząc się do najważniejszych zmian prawnych dotyczących działalności ubezpieczeniowej w 2015 r. należy wskazać w szczególności na następujące przepisy:

- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 lutego 2015 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu wykonywania czynności agencyjnych.

Dz.U. z 2015 r. poz. 276

Rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 czerwca 2015 r.

- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 lutego 2015 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu wykonywania działalności brokerskiej.

Dz.U. z 2015 r. poz. 275

Rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 czerwca 2015 r.

- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, uchylająca w całości ustawę o działalności ubezpieczeniowej z dnia 22 maja 2003 r.

Dz.U. z 2015 r. poz. 1844

Ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.

2. Analiza danych o sektorze ubezpieczeń

2.1. Podmioty rynku ubezpieczeniowego

Na koniec czterech kwartałów 2015 roku zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w Polsce posiadało 61 krajowych zakładów ubezpieczeń – 28 zakładów ubezpieczeń działu I (ubezpieczenia na życie) i 32 zakłady ubezpieczeń działu II (pozostałe ubezpieczenia osobowe i ubezpieczenia majątkowe) oraz 1 zakład reasekuracji (**PTR S.A.**).

Wśród krajowych zakładów ubezpieczeń działalność ubezpieczeniową prowadziło 27 zakładów ubezpieczeń na życie, 29 zakładów ubezpieczeń osobowych i majątkowych oraz 1 zakład reasekuracji.

Różnica w liczbie zakładów posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności w stosunku do zakładów, które prowadzą działalność ubezpieczeniową, wynika z faktu, iż zakłady: **PKO TU S.A.**, **TUW MEDICUM** oraz **TUW POLSKI ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH** otrzymały zezwolenie na wykonywanie działalności, jednakże w 2015 roku jeszcze jej nie rozpoczęły. Ponadto jeden zakład ubezpieczeń znajduje się w dobrowolnej likwidacji od grudnia 2010 r., tj. **UNIVERSUM Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. w likwidacji**.

Na koniec 2015 r. łączna liczba zagranicznych zakładów ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej i innych państw należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, które notyfikowały zamiar prowadzenia działalności na terytorium Polski w ramach swobody świadczenia usług (w inny sposób niż przez oddział) wynosiła 640, natomiast łączna ilość zakładów ubezpieczeń, które notyfikowały zamiar utworzenia oddziału, to 26 w tym jeden zakład reasekuracji. W okresie IV kwartałów 2015 r.:

- 2 zakłady ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej i innych państw należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego działu I notyfikowały zamiar prowadzenia działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach swobody świadczenia usług, dodatkowo 31 zakładów w dziale II, oraz dwa zakłady zarówno w dziale I i II,
- 17 zakładów ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej notyfikowało zmianę zakresu działalności ubezpieczeniowej prowadzonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach swobody świadczenia usług,
- 4 zakłady ubezpieczeń wycofały się z prowadzenia działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto zamiar przeniesienia lub przejęcia portfela ubezpieczeń w całości lub w części notyfikowało 6 zakładów ubezpieczeń. W jednym przypadku miało miejsce cofnięcie autoryzacji.

2.2. Przychody zakładów ubezpieczeń¹

Zakłady ubezpieczeń uzyskały w IV kwartałach 2015 r. przychody w wysokości 71,86 mld zł. W strukturze przychodów zakładów ubezpieczeń dominuje składka przypisana brutto (76,26% przychodów ogółem), przychody z lokat (11,33%) oraz udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych (3,38%).

¹ Zakłady ubezpieczeń działu I i działu II oraz zakład reasekuracji działu II, dalej zwane zakładami ubezpieczeń.

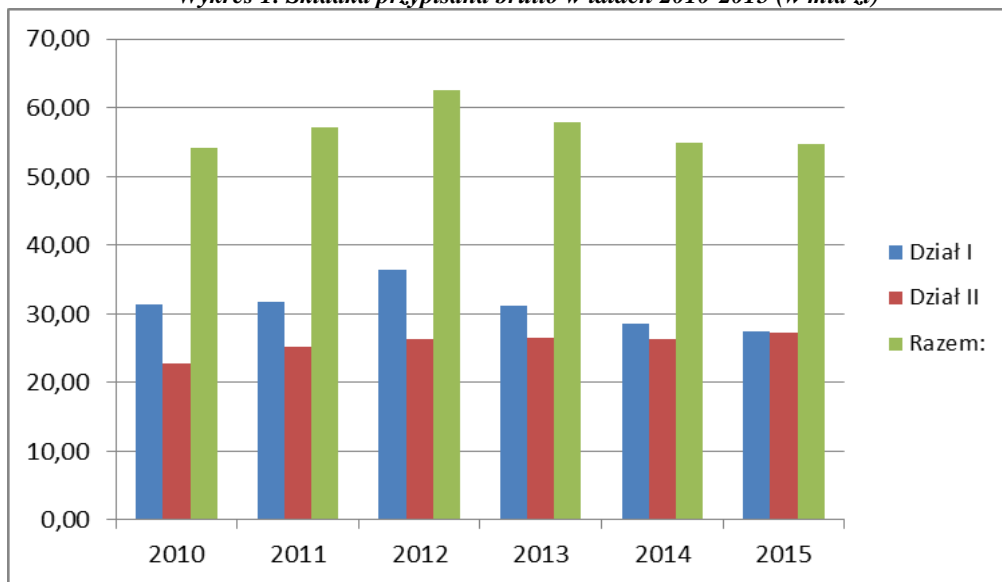
Wyniki zakładu reasekuracji PTR S.A. uwzględnione zostały w wynikach zakładów ubezpieczeń działu II.

2.2.1. Przychody z tytułu składki przypisanej brutto

W okresie czterech kwartałów 2015 roku składka przypisana brutto zakładów ubezpieczeń wyniosła 54,80 mld zł i była o 0,23% (0,13 mld zł) niższa, niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. W dziale I nastąpił spadek składki, natomiast dział II odnotował wzrost przypisu składki.

Składka przypisana sektora ubezpieczeń na koniec 2015 roku wyniosła 54,80 mld zł i była niższa o 0,13 mld zł niż w 2014 r.

Wykres 1. Składka przypisana brutto w latach 2010-2015 (w mld zł)

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Składka zakładów ubezpieczeń na życie (dział I)

Na koniec 2015 roku składka przypisana brutto zakładów ubezpieczeń na życie wyniosła 27,53 mld zł i była niższa o 3,98% (o 1,14 mld zł) w porównaniu z analogicznym okresem 2014 r. Utrzymuje się więc trend spadkowy zaobserwowany w poprzednim kwartale.

Spośród grup ubezpieczeń działu I największy spadek składki przypisanej brutto – o 1,78 mld zł (o 16,71%) - wystąpił w grupie 1 (ubezpieczenia na życie). Pozostałe grupy zanotowały wzrost składki. W grupie 3 (ubezpieczenia na życie związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym) nastąpiło zwiększenie o 0,40 mld zł (o 3,15%). W grupie 5 (ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe) składka wzrosła o 0,22 mld zł (o 4,17%), natomiast w grupie 4 (ubezpieczenia rentowe) nastąpiło zwiększenie przypisu składki o 15,34%, do wartości 0,13 mld zł (o 0,02 mld zł).

■ Koncentracja sektora ubezpieczeń działu I

W dziale I udział 5 największych zakładów ubezpieczeń na koniec 2015 roku wyniósł 56,69% i był taki sam jak w ubiegłym roku (56,70%).

Udział w rynku 5 największych zakładów działu I wynosi prawie 57%

Tabela 1. Zakłady ubezpieczeń działu I o największych udziałach w rynku (mierzonych wielkością składki przypisanej brutto) w 2014 i 2015 roku

Lp.	Zakład ubezpieczeń	2014	Zakład ubezpieczeń	2015
1	PZU ŻYCIE SA	28,54 %	PZU ŻYCIE SA	29,30%
2	OPEN LIFE TU ŻYCIE S.A.	8,11 %	AVIVA TUnŻ S.A.	8,04%
3	METLIFE TUnŻIR S.A.	7,37 %	METLIFE TUnŻIR S.A	6,95%
4	AVIVA TUnŻ S.A.	7,19 %	OPEN LIFE TU ŻYCIE S.A.	6,42%
5	COMPENSA TU na ŻYCIE S.A. VIG	5,49 %	TUnŻ WARTA S.A.	5,98%
Razem		56,70%	Razem	56,69%

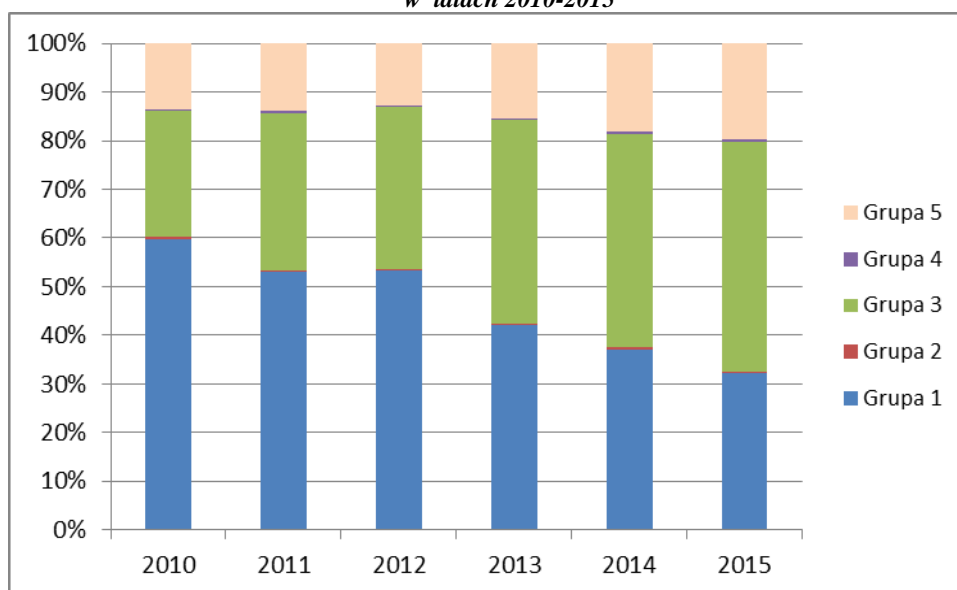
Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Struktura ubezpieczeń bezpośrednich działu I

W strukturze ubezpieczeń bezpośrednich działu I w 2015 roku dominowały ubezpieczenia na życie związane z UFK (grupa 3) stanowiące 47,25% łącznej składki, gdzie 13,37% aktywów UFK (7,40 mld zł) stanowią umowy ubezpieczenia na życie z UFK lokujące środki finansowe w instrumenty strukturyzowane lub instrumenty pochodne w związku z oferowaniem ubezpieczeniowych produktów o charakterze inwestycyjnym. Drugą pozycję zajmowały ubezpieczenia na życie (grupa 1) stanowiące 32,17% składki przypisanej brutto. Należy zaznaczyć, iż 6,68% składki przypisanej brutto (0,59 mld zł) w grupie 1 to składka przypisana brutto z ubezpieczeniowych produktów strukturyzowanych². Kolejną pozycję zajmowały uzupełniające ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe (grupa 5), stanowiące 19,68% składki. Udział ubezpieczeń rentowych (grupa 4) i posagowych (grupa 2) był nieznaczny i wynosił odpowiednio 0,48% i 0,43% składki przypisanej brutto działu I z ubezpieczeń bezpośrednich.

W strukturze ubezpieczeń działu I przeważały ubezpieczenia z grupy 3, stanowiące prawie połowę składki działu

Wykres 2. Struktura składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich działu I w latach 2010-2015

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Analizując zmiany w strukturze składki przypisanej brutto w okresie czterech kwartałów 2015 r. w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku można zauważyć spadek udziału ubezpieczeń na życie z grupy 1 (ubezpieczenia na życie) o 4,91 p.p., przy wzroście udziału pozostałych grup ubezpieczeniowych. Udział grupy 3 (ubezpieczenia na życie związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym) wzrósł o 3,27 p.p. W grupie 5 (uzupełniające ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe) nastąpiło zwiększenie udziału o 1,54 p.p. Minimalny wzrost odnotowała grupa 4 (ubezpieczenia rentowe) i grupa 2 (ubezpieczenia posagowe) - odpowiednio o 0,08 p.p. i 0,03 p.p.

Zakłady ubezpieczeń na życie w IV kwartałach 2015 r. osiągnęły składkę przypisaną brutto z tytułu ubezpieczeń grupowych w wysokości 9,44 mld zł, a z tytułu ubezpieczeń indywidualnych 18,07 mld zł. W stosunku do roku 2014 r. składka z tytułu ubezpieczeń grupowych zmniejszyła się o 3,40 mld zł, a składka z tytułu ubezpieczeń indywidualnych wzrosła o 2,26 mld zł. Spośród 27 zakładów działu I, 9 (12 w roku 2014) miało powyżej 50% udziału składki z ubezpieczeń grupowych w swoim portfelu.

² Ubezpieczeniowe produkty strukturyzowane są oferowane najczęściej w formie połączenia ubezpieczenia na życie i dożycie lub ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym. Są to produkty z określonym poziomem gwarancji ochrony kapitału, w których zyski zależą od inwestycji w instrumenty pochodne.

Składka przypisana brutto z tytułu wpłat jednorazowych w IV kwartałach 2015 r. osiągnęła poziom 11,03 mld zł i zmniejszyła się w stosunku do poprzedniego okresu o 1,15 mld zł. Natomiast składka płacona okresowo wyniosła w badanym okresie 16,48 mld zł i wzrosła o 0,01 mld zł. Dziesięć zakładów działu I (13 w roku 2014) wykazało powyżej 50% udziału składek jednorazowych w całym portfelu.

■ Składka zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych (dział II)

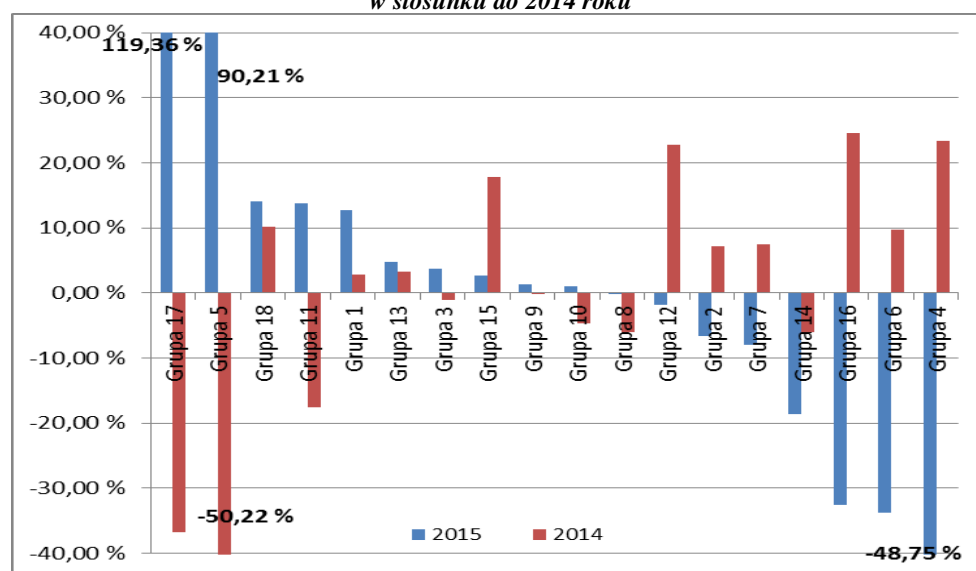
Wysokość składki przypisanej brutto zakładów działu II po czterech kwartałach 2015 r. wyniosła 27,28 mld zł i w porównywaniu ze składką w analogicznym okresie 2014 r. była wyższa o 3,87% (o 1,02 mld zł).

Wysokość składki w dziale II jest wyższa o 3,87% w stosunku do roku ubiegłego i wynosi 27,28 mld zł

Wzrost składki przypisanej brutto w dziale II w stosunku do analogicznego okresu 2014 r. odnotowano w dziesięciu grupach ubezpieczeń. Największy miał miejsce w grupie 3 (auto-casco) o 0,20 mld zł do poziomu 5,46 mld zł oraz w grupie 1 (ubezpieczenia wypadku) o 0,17 mld zł do wartości 1,51 mld zł.

Największy spadek przypisu składki brutto w dziale II w stosunku do analogicznego okresu 2014 r. wystąpił w grupie 16 (ubezpieczenia różnych ryzyk finansowych) – o 0,41 mld zł do wartości 0,86 mld zł oraz w grupie 14 (ubezpieczenia kredytu), gdzie składka zmniejszyła się o 0,09 mld zł do poziomu 0,40 mld zł.

Wykres 3. Zmiana składki przypisanej brutto w poszczególnych grupach działu II w 2015 roku w stosunku do 2014 roku

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Koncentracja sektora ubezpieczeń działu II

W 2015 roku w dziale II udział w rynku 5 największych zakładów ubezpieczeń wyniósł 69,93%, co stanowiło wzrost o 1,71 p.p. w porównaniu z poprzednim rokiem.

W dziale II nastąpił wzrost (o 1,71 p.p.) udziału w rynku 5 największych zakładów ubezpieczeń i wynosi 69,93%

Tabela 2. Zakłady ubezpieczeń działu II o największych udziałach w rynku (mierzonych wielkością składki przypisanej brutto) w 2014 i 2015 roku

Lp.	Zakład ubezpieczeń	2014	Zakład ubezpieczeń	2015
1	PZU SA	31,46%	PZU SA	32,47%
2	STU ERGO HESTIA SA	13,11%	STU ERGO HESTIA SA	13,65%
3	TUIR WARTA S.A.	12,76%	TUIR WARTA S.A.	13,16%
4	TUIR ALLIANZ POLSKA S.A.	6,72%	TUIR ALLIANZ POLSKA S.A.	6,28%
5	COMPENSA TU S.A. VIG	4,16%	COMPENSA TU S.A. VIG*	4,37%
Razem		68,22%	Razem	69,93%

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

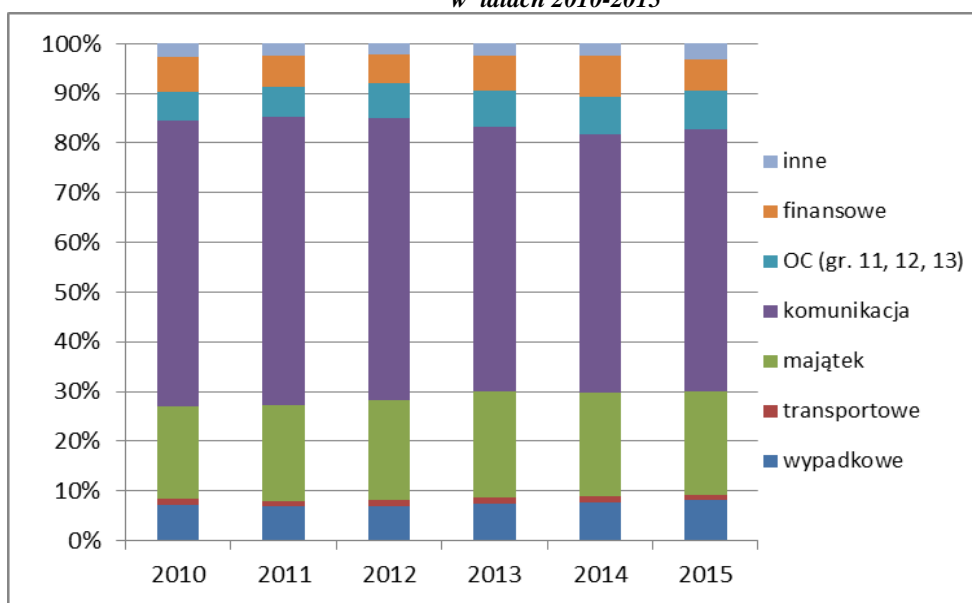
* COMPENSA TU S.A. VIG po połączeniu z BENEFIA TU S.A. VIG

■ Struktura ubezpieczeń bezpośrednich działu II

W strukturze pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych bezpośrednich w 2015 roku dominowały ubezpieczenia komunikacyjne (grupa 3 i 10), stanowiące łącznie 52,64% składki przypisanej brutto działu II z działalności bezpośredniej, przy czym udział ubezpieczeń OC posiadaczy pojazdów mechanicznych wynosił 31,53%, natomiast ubezpieczeń auto-casco 21,11%. Drugą pozycję zajmowały ubezpieczenia majątkowe (grupa 8 i 9), które stanowiły łącznie 20,86% składki. Na kolejnych miejscach znajdowały się ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe (grupa 1 i 2) o udziale 8,21% następnie pozostałe ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (grupy 11-13) oraz ubezpieczenia finansowe (grupa 14-16) stanowiące odpowiednio 7,97% i 6,25% składki działu.

W strukturze ubezpieczeń bezpośrednich działu II dominują ubezpieczenia komunikacyjne stanowiące łącznie 52,64% składki działu

Wykres 4. Struktura składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich działu II w latach 2010-2015

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Porównując strukturę rynku ubezpieczeń bezpośrednich działu II po czterech kwartałach 2015 roku z analogicznym okresem 2014 roku należy wskazać, że największy wzrost udziału, o 0,65 p.p. zanotowały ubezpieczenia grupy 3 (auto-casco). Następnie ubezpieczenia grupy 1 (ubezpieczenia wypadku) o 0,63 p.p. Natomiast największy spadek o 1,63 p.p. dotyczył ubezpieczeń grupy 16 (ubezpieczenia różnych ryzyk finansowych).

2.2.2. Przychody z działalności lokacyjnej

Przychody z działalności lokacyjnej, z lokat na ryzyko zakładu ubezpieczeń oraz na ryzyko ubezpieczających, na koniec czterech kwartałów 2015 r. wyniosły 10,22 mld zł, co stanowiło spadek o 14,30% (tj. o 1,70 mld zł) w porównaniu z rokiem 2014. W dziale I przychody z działalności lokacyjnej spadły o 14,02%, tj. o 1,02 mld zł. W dziale II przychody z działalności lokacyjnej spadły o 14,73%, tj. o 0,69 mld zł.

Spadek przychodów z działalności lokacyjnej sektora ubezpieczeń – o 14,30%

Na przychody z działalności lokacyjnej ogółem na koniec IV kwartałów 2015 r. składają się przychody z lokat (79,66%) oraz niezrealizowane zyski z lokat (20,34%). W strukturze przychodów z lokat zakładów ubezpieczeń ogółem dominują dłużne papiery wartościowe (31,38%), przychody z udziałów i akcji w jednostkach podporządkowanych (30,22%), wynik dodatni z realizacji lokat (27,08%).

Tabela 3. Zestawienie przychodów z działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń (w mln zł) w latach 2014-2015

Wyszczególnienie	Dział I				Dział II			
	2014	2015	Zmiana w %	Zmiana	2014	2015	Zmiana w %	Zmiana
Razem	7 254,60	6 237,79	-14,02%	-1 016,81	4 666,39	3 979,09	-14,73%	-687,30
I. Przychody z lokat	4 627,38	4 478,70	-3,21%	-148,68	4 228,22	3 659,67	-13,45%	-568,55
1. Przychody z lokat w nieruchomości	2,06	2,66	28,93%	0,60	25,67	19,25	-25,00%	-6,42
2. Przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych	423,38	653,01	54,24%	229,63	2 360,83	1 818,04	-22,99%	-542,79
2.1. z udziałów i akcji	422,23	652,10	54,44%	229,87	2 350,61	1 807,68	-23,10%	-542,93
2.2. z pożyczek i dłużnych papierów wartościowych	1,15	0,90	-21,14%	-0,24	10,22	10,36	1,43%	0,15
2.3. z pozostałych lokat	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00
3. Przychody z innych lokat finansowych	2 611,22	2 334,27	-10,61%	-276,95	1 266,76	1 100,27	-13,14%	-166,50
3.1. z udziałów, akcji, innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	384,04	401,71	4,60%	17,67	32,63	35,19	7,83%	2,56
3.2. z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	1 742,29	1 601,52	-8,08%	-140,77	1 012,46	952,36	-5,94%	-60,10
3.3. z lokat terminowych w instytucjach kredytowych	412,98	281,23	-31,90%	-131,75	110,92	36,47	-67,12%	-74,45
3.4. z pozostałych lokat	71,91	49,81	-30,73%	-22,10	110,75	76,25	-31,15%	-34,50
4. Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat	0,09	1,45	1 492,42%	1,36	12,71	5,36	-57,80%	-7,34
5. Wynik dodatni z realizacji lokat	1 590,62	1 487,31	-6,49%	-103,31	562,25	716,75	27,48%	154,50
II. Niezrealizowane zyski z lokat	2 627,23	1 759,10	-33,04%	-868,13	438,17	319,41	-27,10%	-118,75

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

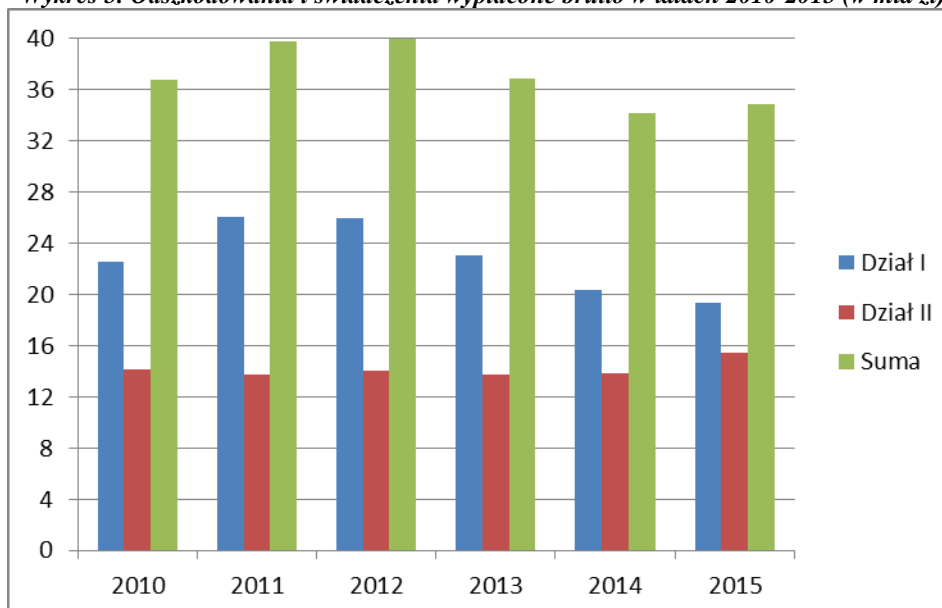
2.3. Koszty zakładów ubezpieczeń

Łączne koszty zakładów ubezpieczeń w czterech kwartałach 2015 r. wyniosły 66,07 mld zł. W strukturze kosztów zakładów ubezpieczeń dominują odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto (52,74% łącznych kosztów) oraz koszty akwizycji i koszty administracyjne (22,44% łącznych kosztów).

2.3.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone

Główną pozycję kosztów zakładów ubezpieczeń stanowiły koszty związane z wypłatą odszkodowań i świadczeń wynikających z umów ubezpieczenia. W okresie czterech kwartałów 2015 r. zakłady ubezpieczeń wypłaciły w ujęciu brutto 34,85 mld zł odszkodowań i świadczeń wraz z kosztami likwidacji szkód i windykacji regresów. W porównaniu z analogicznym okresem 2014 r. wartość ta zwiększyła się o 0,67 mld zł, czyli o 1,97%.

Wykres 5. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w latach 2010-2015 (w mld zł)

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Odszkodowania i świadczenia wypłacone zakładów ubezpieczeń na życie

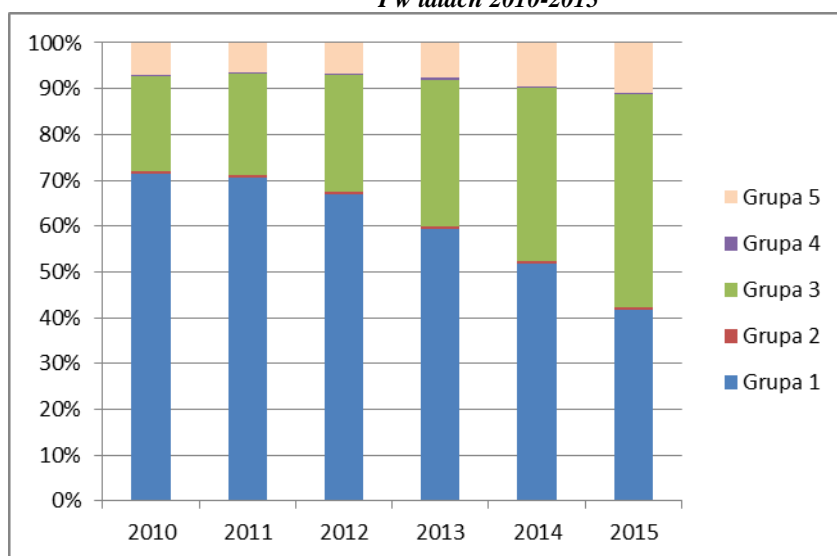
W dziale I w ciągu czterech kwartałów 2015 r. wypłacone zostały odszkodowania i świadczenia brutto w wysokości 19,36 mld zł (55,55% łącznych świadczeń brutto sektora ubezpieczeń), co stanowi kwotę o 1,00 mld zł (o 4,92%) niższą niż w analogicznym okresie 2014 r.

Wartość wypłaconych świadczeń w dziale I spadła o 4,92%

Z punktu widzenia poszczególnych grup ubezpieczeń spadek wartości odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto spowodowany był przede wszystkim niższymi wypłatami w ramach grupy 1 (ubezpieczenia na życie) – o 2,49 mld zł, tj. o 23,60%, z poziomu 10,56 mld zł do poziomu 8,07 mld zł. Z drugiej strony nastąpił wzrost wartości odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto w pozostałych grupach ubezpieczeń, szczególnie w grupie 3 (ubezpieczenia na życie z UFK) – o 1,30 mld zł, tj. o 16,87%, z poziomu 7,68 mld zł do poziomu 8,98 mld zł oraz w grupie 5 (ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe) – o 0,19 mld zł, tj. o 9,93%, z poziomu 1,91 mld zł do poziomu 2,11 mld zł.

W czterech kwartałach 2015 r. nadal obserwujemy zapoczątkowaną w I kwartale 2015 r. zmianę tendencji, zgodnie z którą wyższe odszkodowania i świadczenia działu I wypłacane są z tytułu ubezpieczeń grupy 3, a nie z tytułu ubezpieczeń grupy 1. Udział obu grup w odszkodowaniach i świadczeniach działu I jest nadal wysoki (dla grupy 3 wyniósł 46,39%, a dla grupy 1 – 41,70%).

Wykres 6. Struktura odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto według grup ubezpieczeń działu I w latach 2010-2015

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Odszkodowania i świadczenia wypłacone zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych

W dziale II w okresie czterech kwartałów 2015 r. odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto wyniosły 15,49 mld zł i w porównaniu z rokiem 2014 ich wartość wzrosła o 12,14%, czyli o 1,68 mld zł.

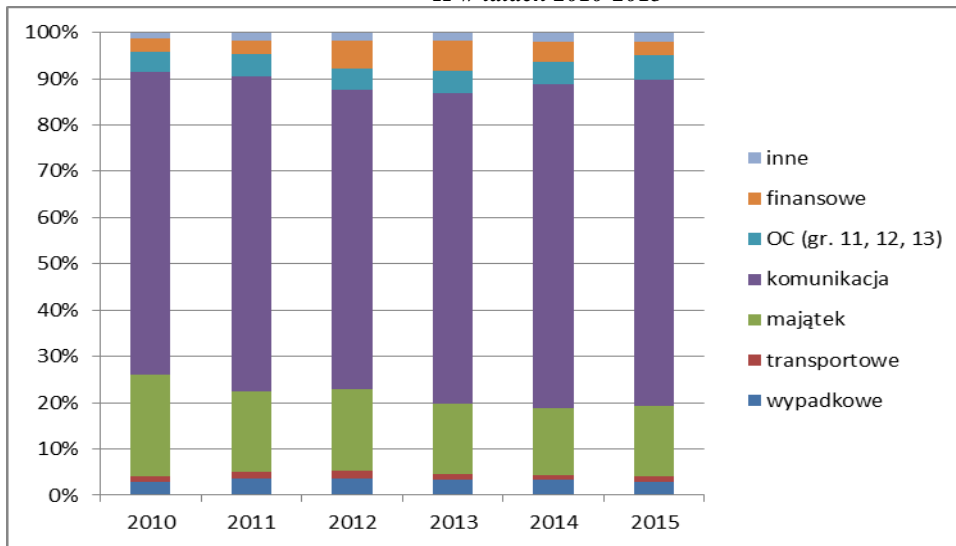
Z punktu widzenia poszczególnych grup ubezpieczeń wzrost wartości odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto spowodowany był przede wszystkim większymi wypłatami w grupie 10 (OC komunikacyjna) – o 0,93 mld zł, tj. o 15,80%, z poziomu 5,90 mld zł do poziomu 6,83 mld zł, w grupie 3 (AC komunikacyjna) – o 0,26 mld zł, tj. o 7,29%, z poziomu 3,58 mld zł do poziomu 3,84 mld zł oraz w grupie 8 (ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami) – o 0,26 mld zł, tj. o 24,24%, z poziomu 1,09 mld zł do poziomu 1,36 mld zł.

Największy spadek wartości wypłaconych odszkodowań i świadczeń w dziale II odnotowano w grupie 14 (ubezpieczenia kredytu) – o 0,12 mld zł, tj. o 42,18% z poziomu 0,29 mld zł do poziomu 0,17 mld zł oraz w grupie 15 (gwarancja ubezpieczeniowa) – o 0,06 mld zł, tj. o 33,77%, z poziomu 0,18 mld zł do poziomu 0,12 mld zł.

Najwyższe odszkodowania i świadczenia działu II, podobnie jak w analogicznym okresie roku ubiegłego, wypłacono z tytułu ubezpieczeń komunikacyjnych (grupa 10 i 3). Udział obu grup w odszkodowaniach i świadczeniach działu II jest nadal bardzo duży (dla grupy 10 wyniósł 45,06%, a dla grupy 3 – 25,34%).

Wartość wypłaconych odszkodowań i świadczeń w dziale II wzrosła o 12,14%

Wykres 7. Struktura odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto według grup ubezpieczeń działu II w latach 2010-2015

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

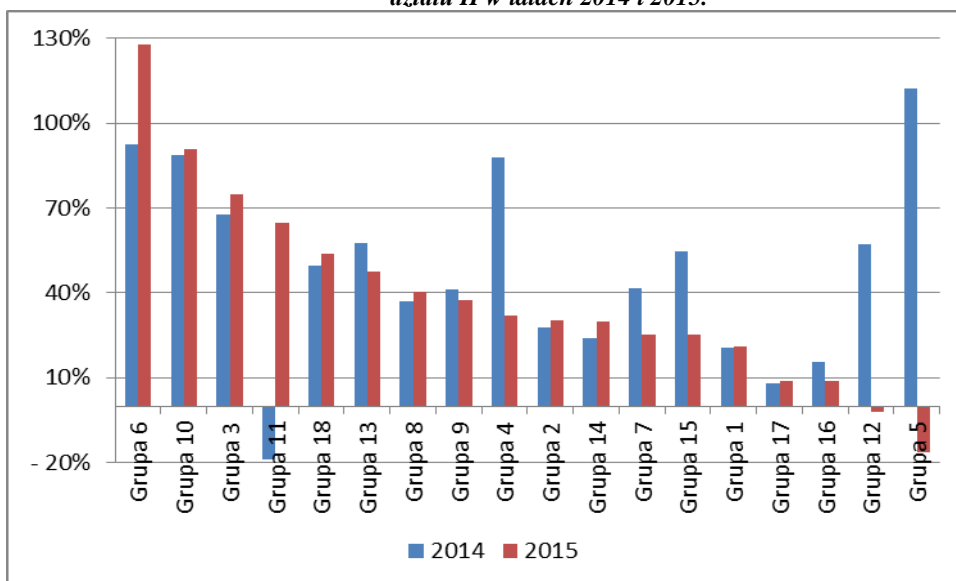
■ Wskaźnik szkodowości na udziale własnym

Wskaźnik szkodowości na udziale własnym wskazuje, jaką część składki zarobionej zakład ubezpieczeń przeznaczają na wypłatę odszkodowań i świadczeń powiększonych o zmianę stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia.

Zakłady ubezpieczeń działu II na wypłatę odszkodowań i świadczeń przeznaczyły prawie 63,04% składki zarobionej

Wskaźnik szkodowości na udziale własnym działu II w okresie czterech kwartałów 2015 r. wzrósł w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku z 62,38% do 63,04%, tj. o 0,66 p.p. Oznacza to, iż zakłady ubezpieczeń tego działu przeznaczyły na wypłatę odszkodowań i świadczeń powiększonych o zmianę stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia 63,04% składki zarobionej na udziale własnym. Kształtowanie się wskaźnika szkodowości w poszczególnych grupach ubezpieczeń przedstawia poniższy wykres.

Wykres 8. Kształtowanie się wskaźnika szkodowości na udziale własnym w poszczególnych grupach działu II w latach 2014 i 2015.

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.3.2. Koszty działalności ubezpieczeniowej

Znaczącą pozycję wśród wydatków zakładów ubezpieczeń zajmują koszty działalności ubezpieczeniowej, które obejmują saldo kosztów akwizycji, kosztów administracyjnych oraz prowizji reasekuracyjnych i udziałów w zyskach reasekuratorów.

W okresie czterech kwartałów 2015 r. koszty działalności ubezpieczeniowej, po uwzględnieniu otrzymanych prowizji reasekuracyjnych, osiągnęły wartość 13,85 mld zł, co stanowiło wzrost w stosunku do roku 2014 o 0,87%, tj. o 0,12 mld zł.

Zakłady ubezpieczeń poniosły na swoją działalność koszty w wysokości blisko 28,31 zł z każdych 100 zł składki zarobionej na udziale własnym (ok. 27,56 zł w roku 2014 r.). W ubezpieczeniach na życie koszty wyniosły ok. 22,98 zł (ok. 22,77 zł w roku 2014), natomiast w ubezpieczeniach pozostałych osobowych i majątkowych ok. 35,01 zł (ok. 33,71 zł w roku 2014).

Łącznie koszty administracyjne i akwizycji w czterech kwartałach 2015 r. wyniosły 14,83 mld zł i w porównaniu z rokiem 2014 wzrosły o 1,50%, tj. o 0,22 mld zł.

Koszty działalności ubezpieczeniowej wzrosły o 0,87%

Zakłady ubezpieczeń poniosły na swoją działalność koszty w wysokości blisko 28,31 zł z każdych 100 zł składki

Wykres 9. Koszty działalności ubezpieczeniowej w latach 2010-2015 (w mld zł)

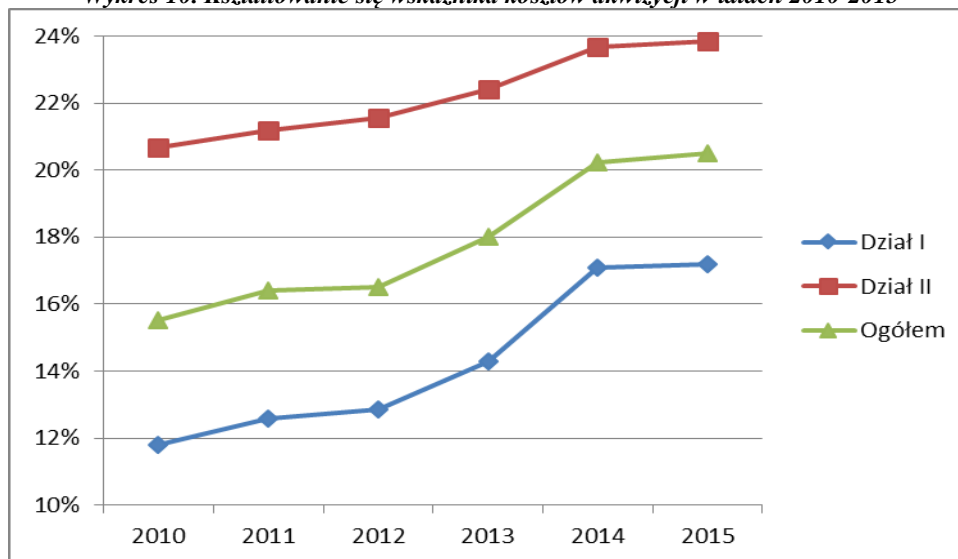
Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Koszty akwizycji obejmują m.in. wszelkie koszty związane z zawieraniem i odnawianiem umów ubezpieczenia (np. prowizje agencyjne, koszty badań lekarskich, koszty ekspertyz). Obejmują one również płacone cedentom prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach.

W trakcie czterech kwartałów 2015 r. koszty akwizycji w zakładach ubezpieczeń ogółem osiągnęły kwotę 11,24 mld zł i były wyższe o 1,05% (tj. o 0,12 mld zł) w stosunku do roku 2014. Koszty akwizycji łącznie stanowiły 20,50% składki przypisanej brutto sektora ubezpieczeń, co oznacza wzrost o 0,26 p.p. w stosunku do roku 2014.

- Koszty akwizycji w dziale I wyniosły 4,74 mld zł (spadek o 3,48% w stosunku do roku 2014) i stanowiły 17,21% składki przypisanej brutto działu I (wzrost o 0,09 p.p.).
- Koszty akwizycji w dziale II wyniosły 6,50 mld zł (wzrost o 4,63% w stosunku do roku 2014 r.) i stanowiły 23,83% składki przypisanej brutto działu II (wzrost o 0,17 p.p.).

Wykres 10. Kształtowanie się wskaźnika kosztów akwizycji w latach 2010-2015

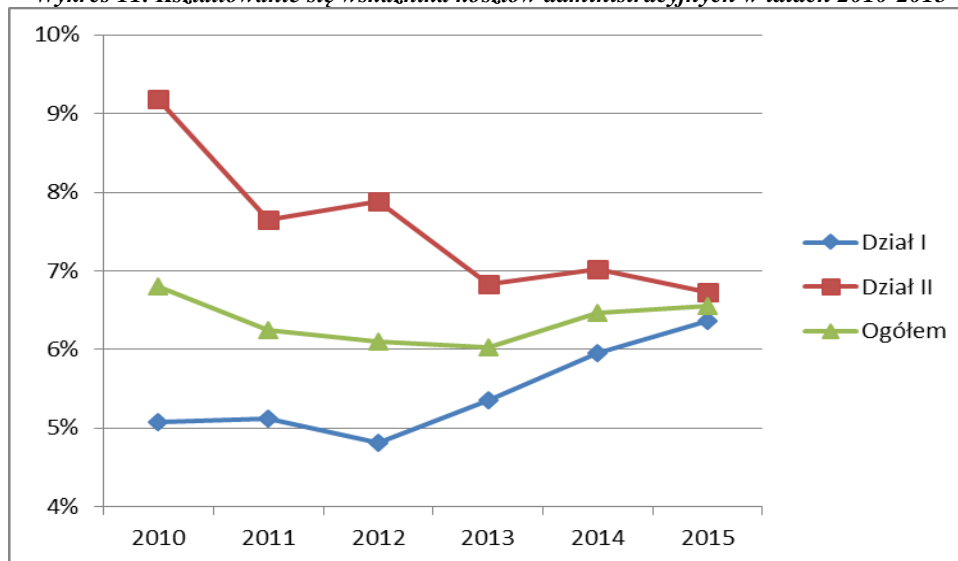
Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Koszty administracyjne obejmują koszty zarządu i administracji oraz ogólne koszty dotyczące działalności ubezpieczeniowej, takie jak: koszty utrzymania biur, koszty usług obcych, wynagrodzenia, koszty zużycia energii itp.

Koszty administracyjne sektora ubezpieczeń w okresie czterech kwartałów 2015 r. wyniosły 3,59 mld zł i w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego wzrosły o 2,94%. Koszty te ogółem stanowiły 6,55% składki przypisanej brutto sektora ubezpieczeń (6,35% w roku 2014).

- Koszty administracyjne w dziale I wyniosły 1,75 mld zł, a ich udział w składce przypisanej brutto w dziale I wyniósł 6,37% (5,86% w analogicznym okresie ubiegłego roku).
- Koszty administracyjne w dziale II wyniosły 1,84 mld zł, a ich udział w składce przypisanej brutto w dziale II wyniósł 6,73% (6,88% w analogicznym okresie ubiegłego roku).

Wykres 11. Kształtowanie się wskaźnika kosztów administracyjnych w latach 2010-2015

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.3.3. Koszty związane z działalnością lokacyjną

Koszty związane z działalnością lokacyjną wszystkich zakładów ubezpieczeń na koniec czterech kwartałów 2015 r. wyniosły 5,36 mld zł, co stanowiło wzrost o 60,38% w porównaniu z rokiem 2014, kiedy to osiągnęły one wartość 3,34 mld zł.

W strukturze kosztów związanych z działalnością lokacyjną ogółem dominują niezrealizowane straty na lokatach, które stanowiły 59,14% kosztów oraz wynik ujemny z realizacji lokat - 34,95%.

W dziale I koszty z lokat w czterech kwartałach 2015 r. wyniosły 4,36 mld zł i zwiększyły się w stosunku do roku 2014 o 1,86 mld zł, na co znaczny wpływ miał wzrost o 1,26 mld zł niezrealizowanych strat na lokatach. Koszty działalności lokacyjnej działu I zwiększyły się o 0,60 mld zł na co wpływ miał przede wszystkim wzrost wyniku ujemnego z realizacji lokat. W dziale II koszty z lokat wyniosły 1,0 mld zł i zwiększyły się w stosunku do poprzedniego okresu o 0,16 mld zł.

Wzrost kosztów działalności lokacyjnej - o 60,38%

Tabela 4. Zestawienie kosztów związanych z działalnością lokacyjną zakładów ubezpieczeń (w mln zł) w latach 2014-2015

Wyszczególnienie	Dział I				Dział II			
	2014	2015	Zmiana w %	Zmiana	2014	2015	Zmiana w %	Zmiana
Razem	2 500,93	4 362,24	74,42%	1 861,31	843,09	1 000,85	18,71%	157,76
I. Koszty działalności lokacyjnej	963,33	1 561,19	62,06%	597,86	431,63	630,38	46,05%	198,75
1. Koszty utrzymania nieruchomości	3,44	3,96	15,22%	0,52	20,45	22,86	11,75%	2,40
2. Pozostałe koszty działalności lokacyjnej	153,72	145,29	-5,48%	-8,43	62,91	67,08	6,63%	4,17
3. Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat	36,08	4,93	-86,33%	-31,15	21,48	73,19	240,76%	51,71
4. Wynik ujemny z realizacji lokat	770,09	1 407,01	82,71%	636,92	326,78	467,25	42,98%	140,46
II. Niezrealizowane straty na lokatach	1 537,61	2 801,05	82,17%	1 263,45	411,46	370,47	-9,96%	-40,99

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.4. Wyniki zakładów ubezpieczeń

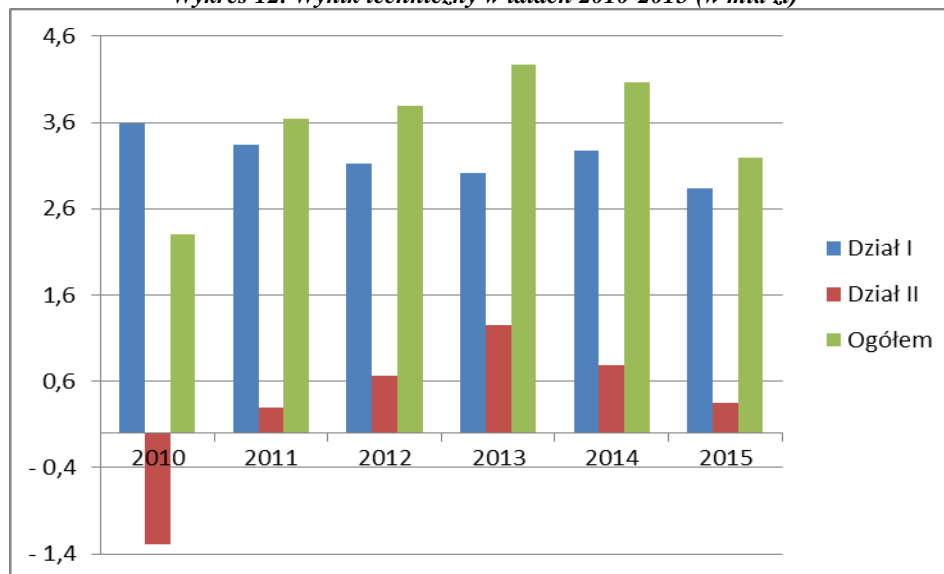
2.4.1. Wynik techniczny

W czterech kwartałach 2015 r. zakłady ubezpieczeń odnotowały zysk techniczny na poziomie 3,19 mld zł, co stanowiło spadek o 21,64%, tj. o 0,88 mld zł w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego. Spadek zysku technicznego miał miejsce w obu działach ubezpieczeń.

- W dziale ubezpieczeń na życie zysk techniczny wyniósł 2,84 mld zł (spadek o 13,38%, tj. o 0,44 mld zł w stosunku do roku 2014).
- W dziale ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych zysk techniczny wyniósł 0,34 mld zł (spadek o 56,15%, tj. o 0,44 mld zł w stosunku do roku 2014).

Zysk techniczny sektora ubezpieczeń był o 21,64% niższy niż rok wcześniej

Wykres 12. Wynik techniczny w latach 2010-2015 (w mld zł)

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Wynik techniczny zakładów ubezpieczeń na życie

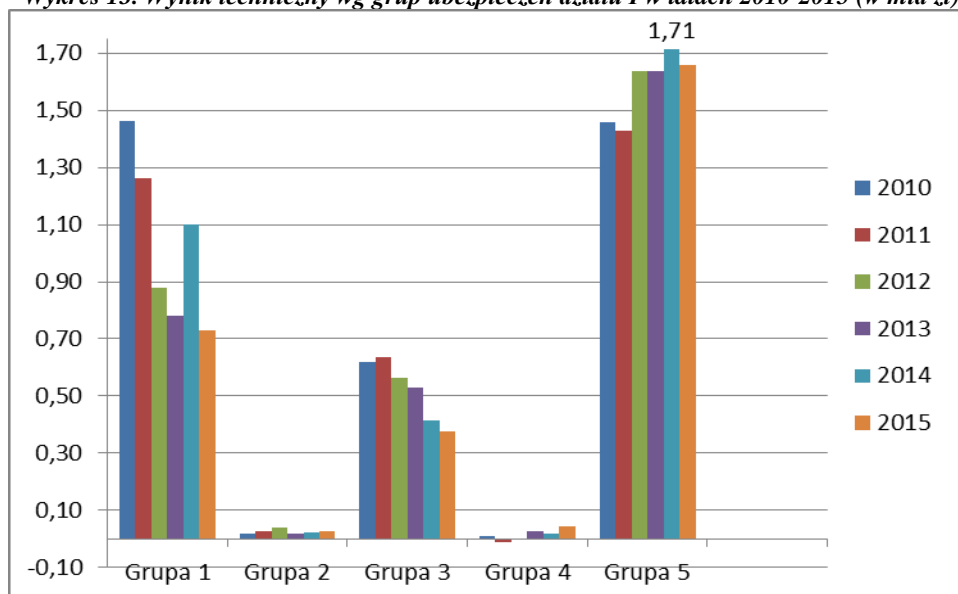
W czterech kwartałach 2015 r. nastąpił spadek zysku technicznego w dziale I o 13,38% w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego.

Z punktu widzenia wyników w poszczególnych grupach ubezpieczeń, o pogorszeniu zysku technicznego zdecydowały spadki w grupie 1 (ubezpieczenia na życie) – o 0,37 mld zł (z kwoty 1,10 mld zł do kwoty 0,73 mld zł), w grupie 5 (ubezpieczenie wypadkowe i chorobowe) – o 0,06 mld zł (z kwoty 1,71 mld zł do kwoty 1,66 mld zł) oraz w grupie 3 (ubezpieczenia na życie z UFK) – o 0,04 mld zł (z kwoty 0,41 mld zł do kwoty 0,38 mld zł). W grupie 1 spadek związany był przede wszystkim z niższym przypisem składki, natomiast w grupie 3 i 5 pogorszenie wyników związane było ze wzrostem wypłaconych świadczeń oraz pogorszeniem wyników z działalności lokacyjnej.

Wzrost wyniku technicznego odnotowano w grupie 4 (ubezpieczenia rentowe) – o 0,02 mld zł (z kwoty 0,02 mld zł do kwoty 0,04 mld zł) oraz w grupie 2 (ubezpieczenia posagowe) – o 0,004 mld zł (z kwoty 0,02 mld zł do kwoty 0,03 mld zł).

W dziale I nastąpił spadek wyniku technicznego o 13,38% w porównaniu z analogicznym okresem 2014 r.

Wykres 13. Wynik techniczny wg grup ubezpieczeń działu I w latach 2010-2015 (w mld zł)

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Wynik techniczny zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych

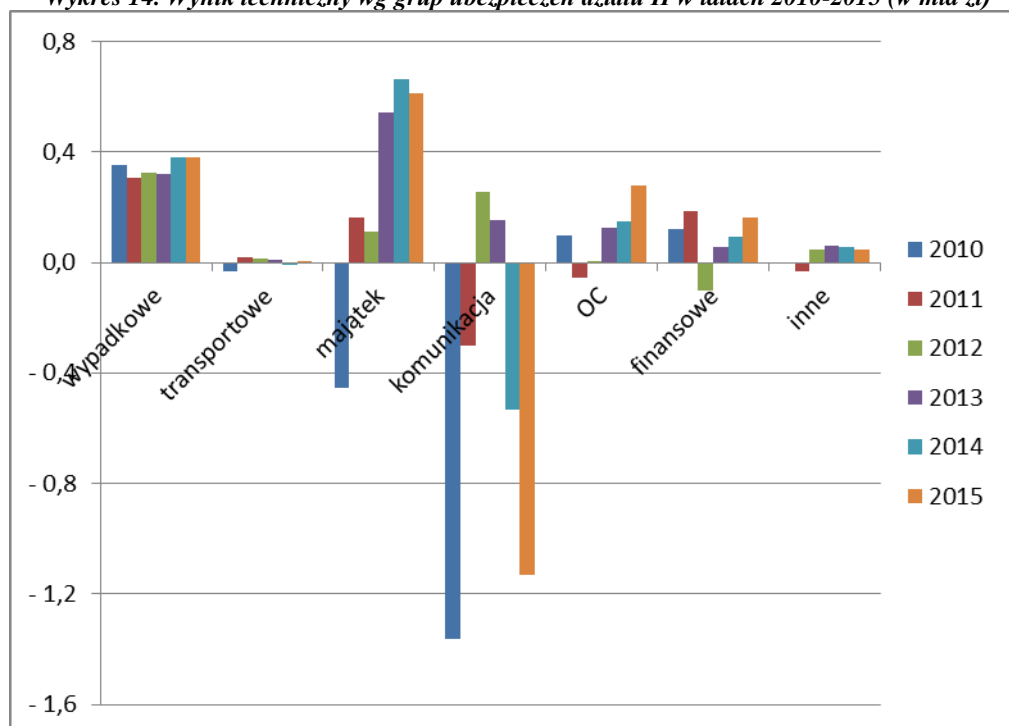
W okresie czterech kwartałów 2015 r. nastąpił spadek zysku technicznego w dziale II o 56,15% w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego.

Z punktu widzenia wyników poszczególnych grup ubezpieczeń, o pogorszeniu zysku technicznego zadecydował spadek wyniku w grupie 3 (ubezpieczenia autocasco) – o 0,36 mld zł (z zysku w wysokości 0,25 mld zł do straty w wysokości -0,11 mld zł) oraz zwiększająca się strata w grupie 10 (OC komunikacyjna) – o 0,23 mld zł (z kwoty -0,78 mld zł do kwoty -1,02 mld zł). Podkreślić należy, że strata techniczna w grupie 10 – w wysokości 1,02 mld zł – była najwyższa w historii. Pogorszenie wyników w ubezpieczeniach komunikacyjnych wynika przede wszystkim ze wzrostu wysokości wypłaconych odszkodowań i świadczeń oraz wzrostu kosztów działalności ubezpieczeniowej.

Największa poprawa wyniku technicznego na przestrzeni roku nastąpiła w grupie 13 (OC ogólnej) – o 0,13 mld zł (z kwoty 0,14 mld zł do kwoty 0,27 mld zł). Na tę poprawę wpływ miał głównie wzrost składki przypisanej. Dodatkowo wzrost miał miejsce w grupach 16 (ubezpieczenia różnych ryzyk finansowych) – o 0,04 mld zł (z kwoty 0,01 mld zł do kwoty 0,05 mld zł) i 15 (gwarancja ubezpieczeniowa) – o 0,04 mld zł (z kwoty 0,0004 mld zł do kwoty 0,04 mld zł).

W dziale II nastąpił spadek wyniku technicznego o 56,15% w porównaniu z analogicznym okresem 2014 r.

Wykres 14. Wynik techniczny wg grup ubezpieczeń działy II w latach 2010-2015 (w mld zł)

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.4.2. Wynik z działalności lokacyjnej

Należy zauważyć, że w przypadku zakładów ubezpieczeń na życie działalność lokacyjna jest ujęta w technicznym rachunku ubezpieczeń, więc omawiany powyżej wynik techniczny tego działu prezentuje zarówno wynik z działalności ubezpieczeniowej, jak i lokacyjnej. Wynik z działalności lokacyjnej ogółem wynosił na koniec czterech kwartałów 2015 r. 4,85 mld zł i zmniejszył się o 43,41%. Zakłady ubezpieczeń wykazały zysk z działalności lokacyjnej wynoszący odpowiednio: 1,88 mld zł (spadek o 2,88 mld zł) w dziale I oraz 2,98 mld zł (spadek o 0,85 mld zł) w dziale II.

Tabela 5. Zestawienie przychodów i kosztów z działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń (w mln zł) w latach 2014-2015

Wyszczególnienie	Dział I				Dział II			
	2014	2015	Zmiana w %	Zmiana	2014	2015	Zmiana w %	Zmiana
Wynik z działalności lokacyjnej	4 753,67	1 875,55	-60,55%	-2 878,12	3 823,30	2 978,24	-22,10%	-845,06
Przychody z działalności lokacyjnej	7 254,60	6 237,79	-14,02%	-1 016,81	4 666,39	3 979,09	-14,73%	-687,30
Koszty związane z działalnością lokacyjną	2 500,93	4 362,24	74,42%	1 861,31	843,09	1 000,85	18,71%	157,76

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

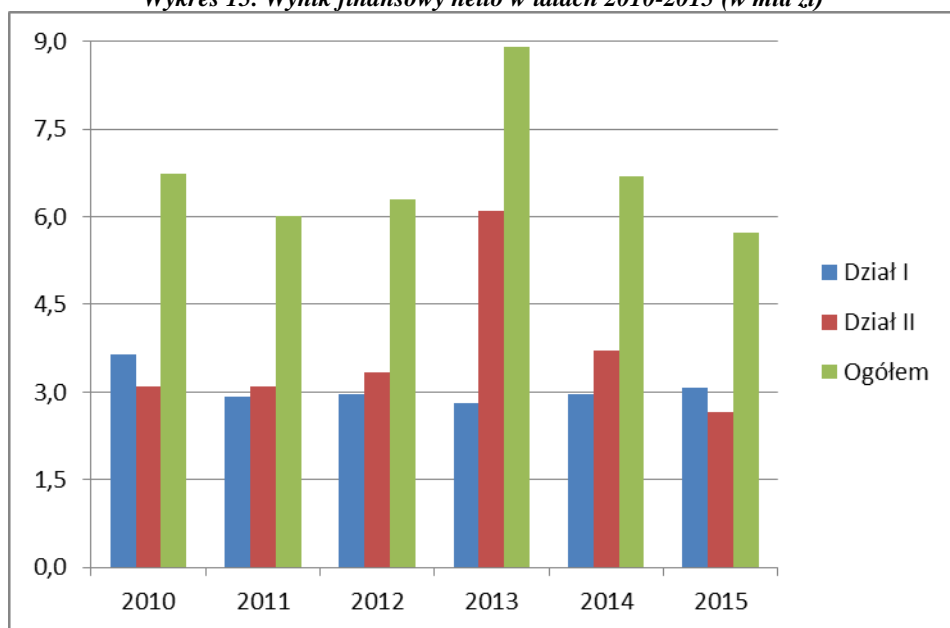
2.4.3. Wynik finansowy netto

Wynik finansowy netto sektora ubezpieczeń w okresie czterech kwartałów 2015 r. wyniósł 5,73 mld zł i spadł o 14,31%, tj. o 0,96 mld zł w porównaniu z analogicznym okresem 2014 r.

Wynik finansowy sektora ubezpieczeń spadł o 14,31%

- Wynik finansowy netto działu I wyniósł 3,07 mld zł i w porównaniu z rokiem 2014 wzrósł o 3,45%
- Wynik finansowy netto działu II osiągnął wartość 2,66 mld zł i w odniesieniu do roku 2014 spadł o 28,46%.

Wykres 15. Wynik finansowy netto w latach 2010-2015 (w mld zł)

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Wskaźniki rentowności

Wskaźniki rentowności obrazują relacje zachodzące pomiędzy wynikami finansowymi zakładu ubezpieczeń w odniesieniu do różnych kategorii ekonomicznych, mają więc za zadanie ocenę zysku osiągniętego z poniesionych nakładów. Wskaźniki rentowności określają wielkość wyniku finansowego (brutto lub netto) przypadającą na jednostkę zaangażowanych w zakładzie ubezpieczeń kapitałów własnych, aktywów ogółem czy składki przypisanej brutto. W przypadku odnotowanego zysku określają stopę zwrotu ze środków będących w dyspozycji zakładu ubezpieczeń bądź z działalności ubezpieczeniowej.

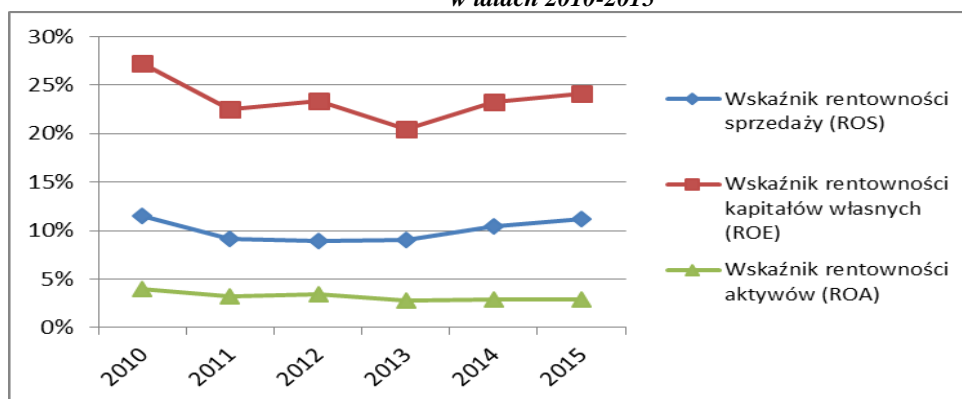
Tabela 6. Kształtowanie się wybranych wskaźników rentowności w latach 2014-2015

Nazwa wskaźnika ³	Ogółem		Dział I		Dział II	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Wskaźnik rentowności sprzedaży (ROS)	12,13%	10,45%	10,45%	11,14%	13,97%	9,75%
Wskaźnik rentowności kapitałów własnych (ROE)	19,63%	16,66%	23,20%	24,11%	17,43%	12,28%
Wskaźnik rentowności aktywów (ROA)	3,86%	3,20%	2,90%	2,95%	5,28%	3,54%

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

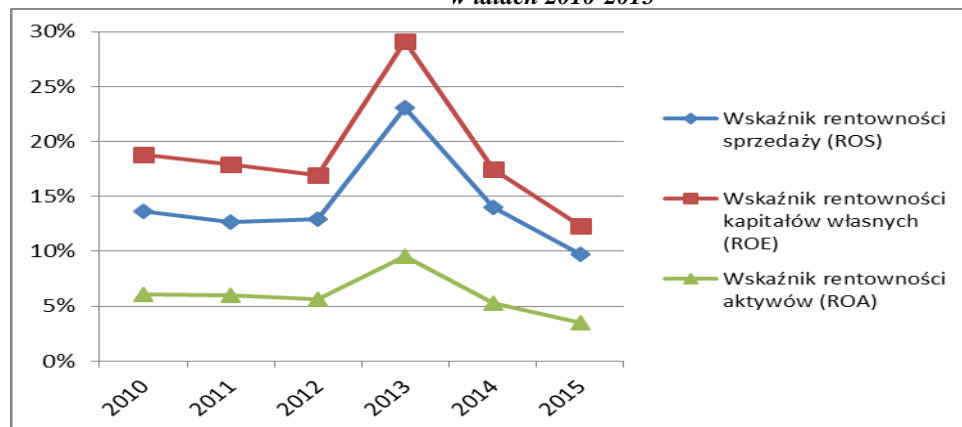
Wskaźniki rentowności sprzedaży, kapitałów własnych oraz aktywów działu I wykazywały tendencję wzrostową w IV kwartałach 2015 r. Wzrost wskaźników działu I obserwowany jest od roku 2013. W przypadku wskaźników rentowności działu II znaczny ich wzrost przypadł na rok 2013 r., a w kolejnych okresach nastąpił ich spadek.

Wykres 16. Wybrane wskaźniki rentowności zakładów ubezpieczeń działu I w latach 2010-2015

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Wykres 17. Wybrane wskaźniki rentowności zakładów ubezpieczeń działu II w latach 2010-2015

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

³ Rentowność sprzedaży (ROS) - wskaźnik informuje o udziale wyniku finansowego netto w wartości składki przypisanej brutto.
 Rentowność kapitałów własnych (ROE) - wskaźnik będący relacją wyniku finansowego netto do średniej wartości kapitałów własnych.
 Rentowność aktywów (ROA) - wskaźnik stanowi relację wyniku finansowego netto do średniej wartości aktywów.

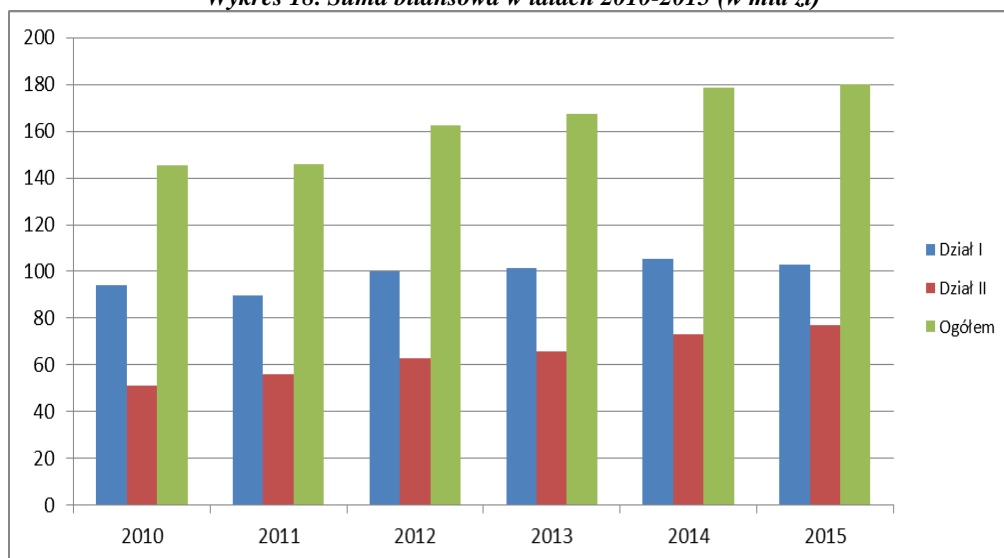
2.5. Aktywa zakładów ubezpieczeń

Wartość aktywów zakładów ubezpieczeń na koniec roku 2015 wyniosła 180,01 mld zł i wzrosła w porównaniu z poprzednim rokiem o 0,86%, tj. o 1,53 mld zł.

- Aktywa zakładów ubezpieczeń na życie, równe 102,86 mld zł, zmniejszyły się o 2,33% (tj. o 2,45 mld zł) w porównaniu z poprzednim okresem.
- W zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wartość aktywów wyniosła 77,15 mld zł, co w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego stanowiło wzrost o 5,45% tj. o 3,98 mld zł.

Aktywa zakładów ubezpieczeń obu działów ubezpieczeń zwiększyły się, ogółem o 0,86%

Wykres 18. Suma bilansowa w latach 2010-2015 (w mld zł)

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Główną pozycją aktywów zakładów ubezpieczeń działu I i działu II są lokaty (pozycja B aktywów), stanowiące 57,42% sumy bilansowej oraz aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający, których udział w sumie bilansowej wynosi 30,82%.

Główną pozycję aktywów zakładów ubezpieczeń stanowią lokaty

Tabela 7. Aktywa zakładów ubezpieczeń (w mld zł) w latach 2014 i 2015

Wyszczególnienie	2014	2015	Zmiana (w %)	Zmiana (w mld zł)	Udział w dziale
Dział I	105,31	102,86	-2,33 %	-2,45	100,00 %
wartości niematerialne i prawne	0,37	0,39	7,22 %	0,03	0,38 %
lokaty B	45,18	41,78	-7,52 %	-3,40	40,62 %
lokaty C	53,99	55,48	2,75 %	1,49	53,93 %
należności	1,24	0,87	-29,73 %	-0,37	0,85 %
inne składniki aktywów	0,42	0,35	-14,71 %	-0,06	0,35 %
rozliczenia międzyokresowe	4,12	3,98	-3,42 %	-0,14	3,87 %
Dział II	73,17	77,15	5,45 %	3,98	100,00 %
wartości niematerialne i prawne	0,75	0,94	26,32 %	0,20	1,22 %
lokaty B	59,12	61,58	4,17 %	2,46	79,82 %
należności	7,18	6,84	-4,69 %	-0,34	8,87 %
inne składniki aktywów	0,60	0,62	2,93 %	0,02	0,81 %
rozliczenia międzyokresowe	5,52	7,17	29,78 %	1,64	9,29 %

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.5.1. Lokaty zakładów ubezpieczeń (lokaty z pozycji B aktywów)

Wartość lokat z pozycji B aktywów zakładów ubezpieczeń w okresie IV kwartałów 2015 r. wyniosła 103,36 mld zł, co w porównaniu z okresem poprzednim stanowiło spadek o 0,89%, tj. o 0,93 mld zł. Główną pozycję w strukturze lokat stanowiły dłużne papiery wartościowe i akcje, udziały oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych, których udział wyniósł odpowiednio: 54,58% oraz 23,04%.

■ Zakłady ubezpieczeń na życie

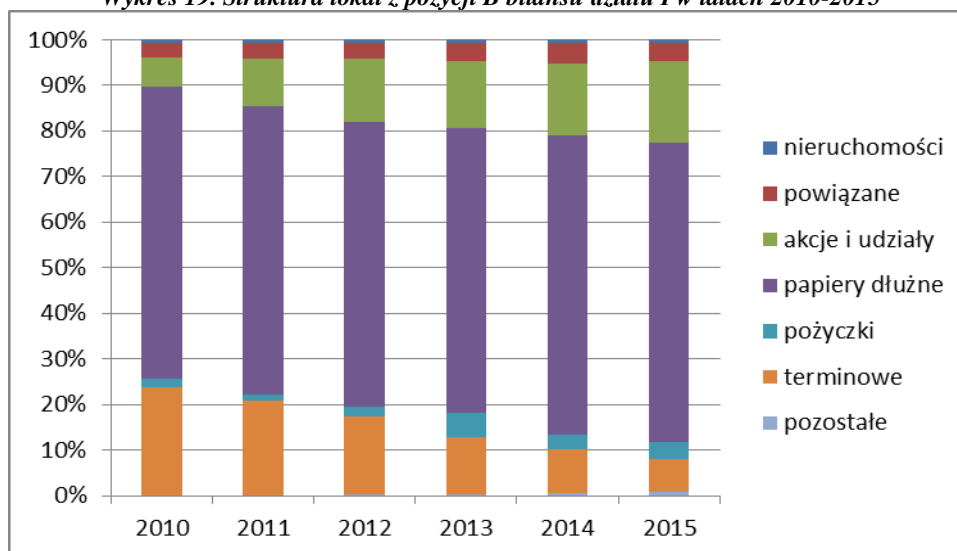
W okresie IV kwartałów 2015 r., lokaty z pozycji B aktywów wynosiły 41,78 mld zł, co oznacza, że w stosunku do roku 2014 zmniejszyły się o 7,52%, tj. o 3,40 mld zł. Udział lokat B w strukturze aktywów zakładów ubezpieczeń działu I wyniósł 40,62%.

Największy wzrost o 0,28 mld zł (o 3,88%) w okresie IV kwartałów 2015 r. w stosunku do okresu poprzedniego osiągnęły lokaty z tytułu akcji i udziałów, a największy spadek o 2,19 mld zł (o 7,38%) lokaty z tytułu dłużnych papierów wartościowych.

Porównując strukturę lokat z pozycji B bilansu działu I w IV kwartałach 2015 r. z rokiem 2014 należy zauważyć, że największy wzrost udziału odnotowały akcje i udziały (o 1,94 p.p.), a największy spadek lokaty terminowe (o 2,34 p.p.).

W okresie IV kwartałów 2015 r. największy udział w lokatach pozycji B działu I stanowiły dłużne papiery wartościowe (65,78%), udziały i akcje o zmiennej kwocie dochodu wraz z jednostkami uczestnictwa i certyfikatami inwestycyjnymi w funduszach inwestycyjnych (17,70%) oraz lokaty terminowe (7,22%).

Wykres 19. Struktura lokat z pozycji B bilansu działu I w latach 2010-2015

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Zakłady pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych

Wartość lokat z pozycji B aktywów w okresie IV kwartałów 2015 r. wyniosła 61,58 mld zł, co stanowiło wzrost w porównaniu z poprzednim okresem o 4,17%, tj. o 2,46 mld zł. Udział lokat B w strukturze aktywów zakładów ubezpieczeń działu II wyniósł 79,82%.

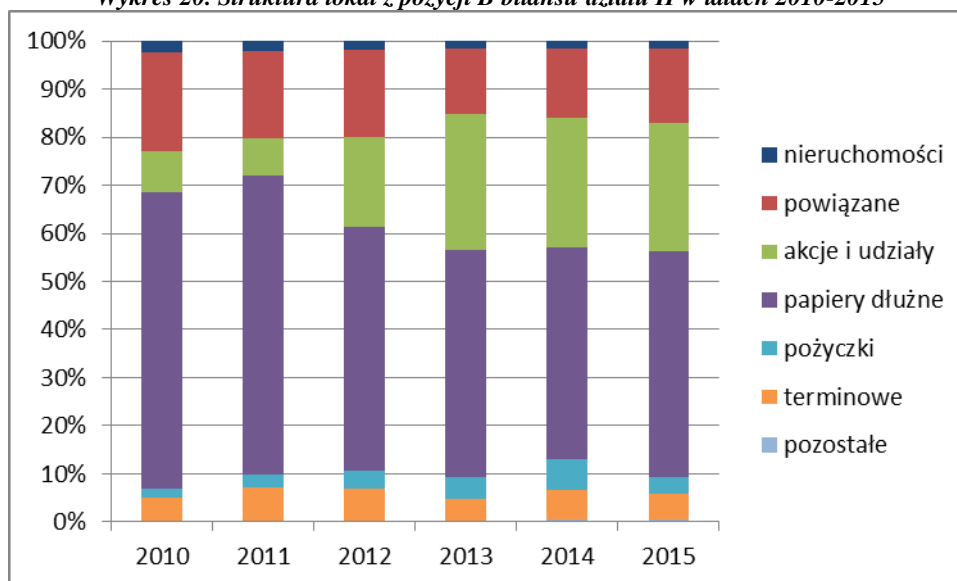
W przypadku lokat z pozycji B zakładów ubezpieczeń działu II w IV kwartałach 2015 r. największy wzrost wartości osiągnęły dłużne papiery wartościowe (o 2,79 mld zł,

tj. 10,69% w porównaniu z rokiem 2014), a największy spadek o 1,63 mld zł (o 44,47%) lokaty z tytułu pożyczek.

Porównując strukturę lokat z pozycji B bilansu działu II w IV kwartałach 2015 r. z rokiem 2014 należy zauważyć, że największy wzrost udziału odnotowały dłużne papiery wartościowe (o 2,77 p.p.), a największy spadek lokaty z tytułu pożyczek (o 2,90 p.p.).

Największy udział w lokatach pozycji B stanowiły dłużne papiery wartościowe (46,99%), udziały i akcje o zmiennej kwocie dochodu wraz z jednostkami uczestnictwa i certyfikatami inwestycyjnymi w funduszach inwestycyjnych (26,67%) oraz lokaty w jednostkach podporządkowanych (15,62%).

Wykres 20. Struktura lokat z pozycji B bilansu działu II w latach 2010-2015

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.6. Pasywa zakładów ubezpieczeń

Główną pozycję pasywów zakładów ubezpieczeń stanowią rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe przeznaczone na pokrycie bieżących i przyszłych zobowiązań wynikających z zawartych umów ubezpieczenia oraz kapitały własne. Udział rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym w sumie bilansowej na koniec czterech kwartałów 2015 r. wyniósł 70,77%, natomiast kapitały własne stanowiły 18,99% wartości sumy bilansowej.

Główną pozycję pasywów zakładów ubezpieczeń stanowią rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto oraz kapitały własne

Tabela 8. Pasywa zakładów ubezpieczeń (w mld zł) w latach 2014-2015

Wyszczególnienie	2014	2015	Zmiana (w %)	Zmiana (w mld zł)	Udział w dziale
Dział I	105,31	102,86	-2,33 %	-2,45	100,00 %
kapitały własne	12,98	12,44	-4,15 %	-0,54	12,10 %
zobowiązania podporządkowane	0,07	0,04	-50,74 %	-0,04	0,03 %
rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe na udziale własnym	85,96	85,87	-0,10%	-0,09	83,48 %
oszacowane regresy i odzyski	0,00	0,00	-	0,00	0,00 %
pozostałe rezerwy	1,51	0,97	-35,67 %	-0,54	0,95 %
zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	0,17	0,15	-12,45 %	-0,02	0,14 %
pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	3,78	2,52	-33,34 %	-1,26	2,45 %
rozliczenia międzyokresowe	0,84	0,87	3,26 %	0,03	0,85 %
Dział II	73,17	77,15	5,45 %	3,98	100,00 %
kapitały własne	21,58	21,74	0,72 %	0,16	28,17 %
zobowiązania podporządkowane	0,10	0,40	278,12 %	0,29	0,51 %
rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe na udziale własnym	39,86	41,52	4,18 %	1,67	53,82 %
oszacowane regresy i odzyski	0,37	0,35	-6,48 %	-0,02	0,45 %
pozostałe rezerwy	1,11	1,36	22,81 %	0,25	1,77 %
zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	1,37	1,26	-8,16 %	-0,11	1,63 %
pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	8,16	9,10	11,59 %	0,95	11,80 %
rozliczenia międzyokresowe	1,36	2,12	56,19 %	0,76	2,74 %

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

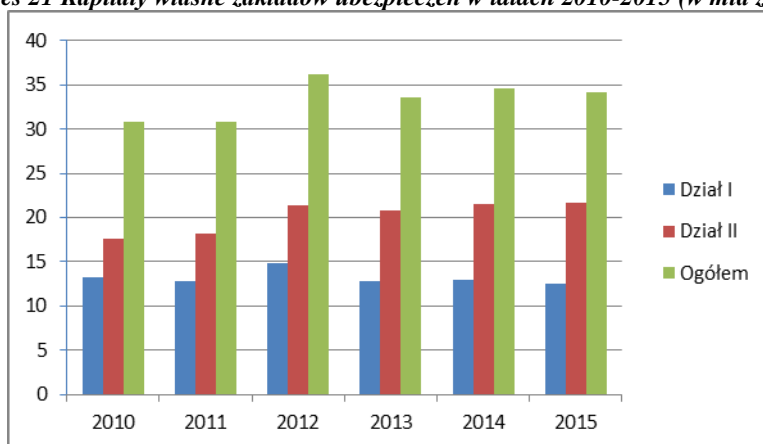
2.6.1. Kapitały własne zakładów ubezpieczeń

Wartość kapitałów własnych zakładów ubezpieczeń na koniec czterech kwartałów 2015 r. wyniosła 34,18 mld zł i w odniesieniu do okresu poprzedniego zmniejszyła się o 1,11%, tj. o 0,38 mld zł.

Wartość kapitałów własnych ogółem zmniejszyła się o 1,11%

- Wartość kapitałów własnych zakładów **ubezpieczeń na życie** na koniec roku 2015 wyniosła 12,44 mld zł i w odniesieniu do poprzedniego okresu ich wartość zmniejszyła się o 4,15%, tj. o 0,54 mld zł. Poziom kapitałów własnych kształtował się w wysokości 12,10% sumy bilansowej.
- Wartość kapitałów własnych **zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych** na koniec roku 2015 wyniosła 21,74 mld zł. Kapitały te wzrosły o 0,72%, tj. o 0,16 mld zł w stosunku do poprzedniego okresu. Wielkość kapitałów własnych stanowiła 28,17% wartości pasywów.

Wykres 21 Kapitały własne zakładów ubezpieczeń w latach 2010-2015 (w mld zł)

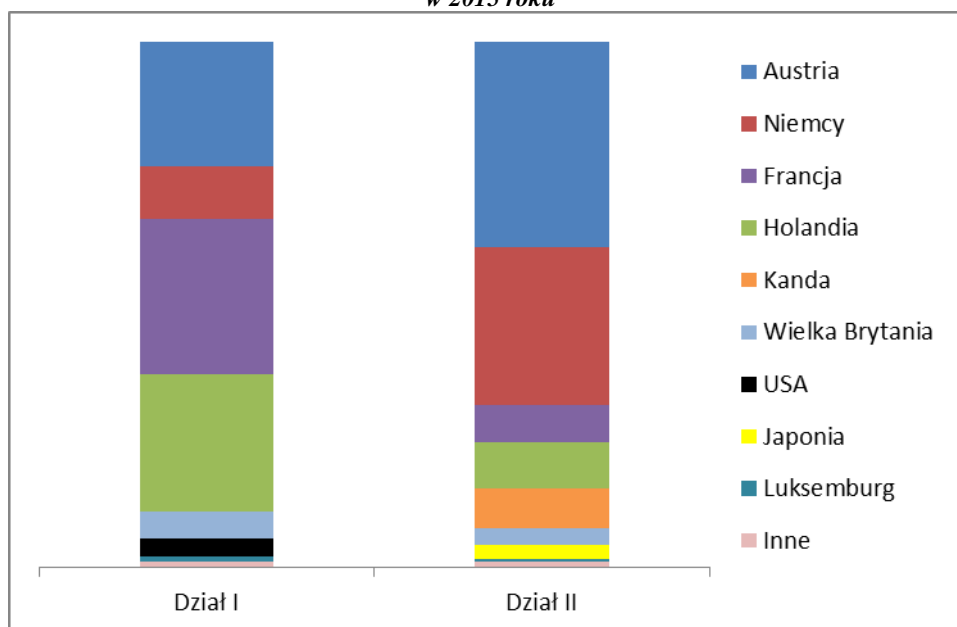
Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Bezpośrednie inwestycje zagraniczne

Wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych w kapitale podstawowym zakładów ubezpieczeń na koniec czterech kwartałów 2015 r. wyniosła 3,93 mld zł (1,73 mld zł w przypadku zakładów ubezpieczeń działu I oraz 2,20 mld zł w przypadku zakładów ubezpieczeń działu II), co stanowiło 70,25% łącznych kapitałów podstawowych sektora ubezpieczeń (odpowiednio: 59,49% w dziale I oraz 81,94% w dziale II). Wartość ta w stosunku do roku 2014 zwiększyła się o 0,05 mld zł, przy czym większy wzrost bezpośrednich inwestycji zagranicznych zaobserwowano w dziale II – o 0,04 mld zł. Ze względu na pochodzenie kapitału zagranicznego, wśród inwestorów z 13 krajów dominował kapitał austriacki (inwestycje w 10 zakładach ubezpieczeń o łącznej wartości 1,27 mld zł, co stanowiło 32,27% wartości inwestycji zagranicznych). Wysoki był również udział kapitału niemieckiego (inwestycje w 15 zakładach ubezpieczeń na kwotę 0,84 mld zł, co stanowiło 21,25% wartości inwestycji zagranicznych), francuskiego (inwestycje w 7 zakładach wynoszące 0,67 mld zł – 16,98% inwestycji zagranicznych) i holenderskiego (inwestycje w 4 zakładach wynoszące 0,64 mld zł – 16,36% inwestycji zagranicznych).

W bezpośrednich inwestycjach zagranicznych dominuje kapitał austriacki oraz niemiecki

Wykres 22. Udział inwestorów zagranicznych w kapitale podstawowym zakładów ubezpieczeń w 2015 roku

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.6.2. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto

Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto zakładów ubezpieczeń na koniec czwartego kwartału 2015 r. wyniosła 137,11 mld zł i w porównaniu z okresem poprzednim wzrosła o 3,08%, tj. o 4,09 mld zł.

Wzrost rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto o 3,08%

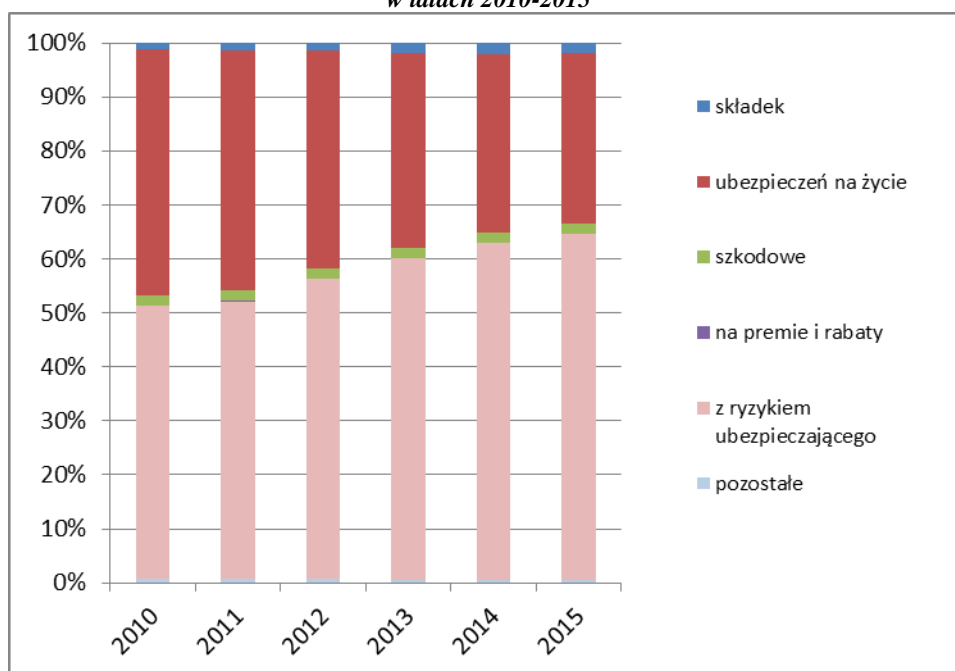
■ Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe zakładów ubezpieczeń na życie

Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto zakładów ubezpieczeń na życie na koniec czterech kwartałów 2015 r. wyniosła 86,55 mld zł. W porównaniu z IV kwartałami 2014 r. stanowiło to spadek rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto o 0,01%, tj. o 0,01 mld zł.

Na koniec IV kwartałów 2015 r. w strukturze rezerw techniczno-ubezpieczeniowych zakładów ubezpieczeń działu I dominującą pozycję zajmowały rezerwy ubezpieczeń

na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający oraz rezerwy ubezpieczeń na życie, wynoszące odpowiednio 64,07% oraz 31,47% rezerw.

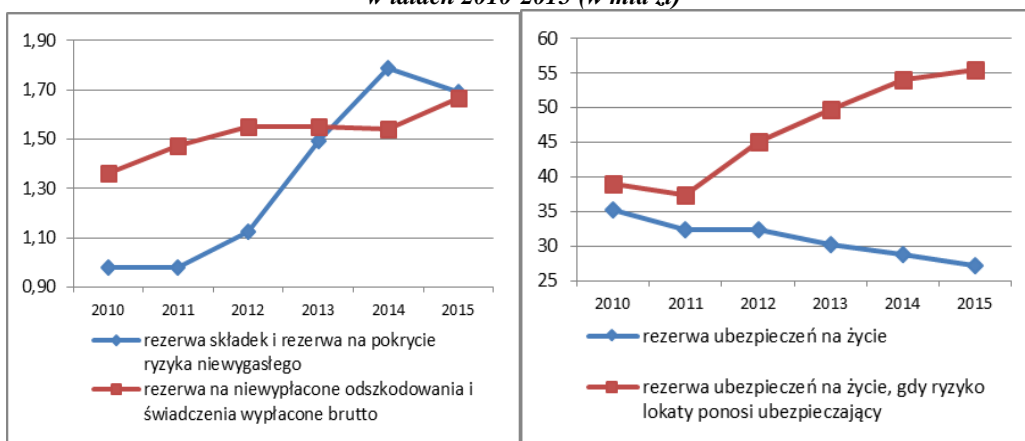
Wykres 23. Struktura rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto działu I w latach 2010-2015

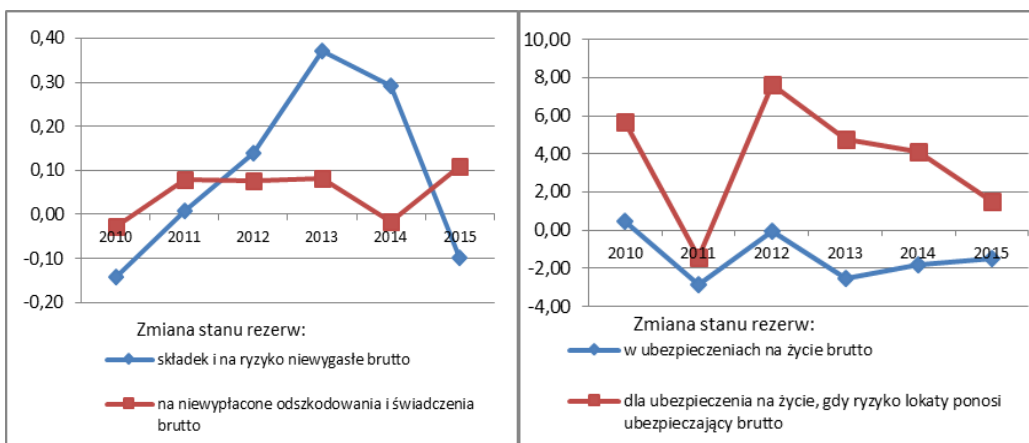

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

W dziale I na koniec czterech kwartałów 2015 r. zarówno rezerwa składek i rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego brutto jak i zmiana stanu rezerwy składek i rezerwy na pokrycie ryzyka niewygasłego brutto odnotowały spadek. Tymczasem rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto oraz zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia w badanym okresie uległy zwiększeniu. W przypadku rezerw na życie brutto można zaobserwować tendencję spadkową rezerwy ubezpieczeń na życie, a wzrostową rezerwy ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający. Odwrotną tendencję zaobserwowano w przypadku zmiany stanu rezerw. Zmiana stanu rezerw w ubezpieczeniach na życie odnotowała w IV kwartałach 2015 r. niewielki wzrost, natomiast zmiana stanu rezerw dla ubezpieczenia na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający brutto - spadek.

Wykres 24. Wybrane rezerwy brutto oraz zmiany stanu rezerw brutto działu I w latach 2010-2015 (w mld zł)

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

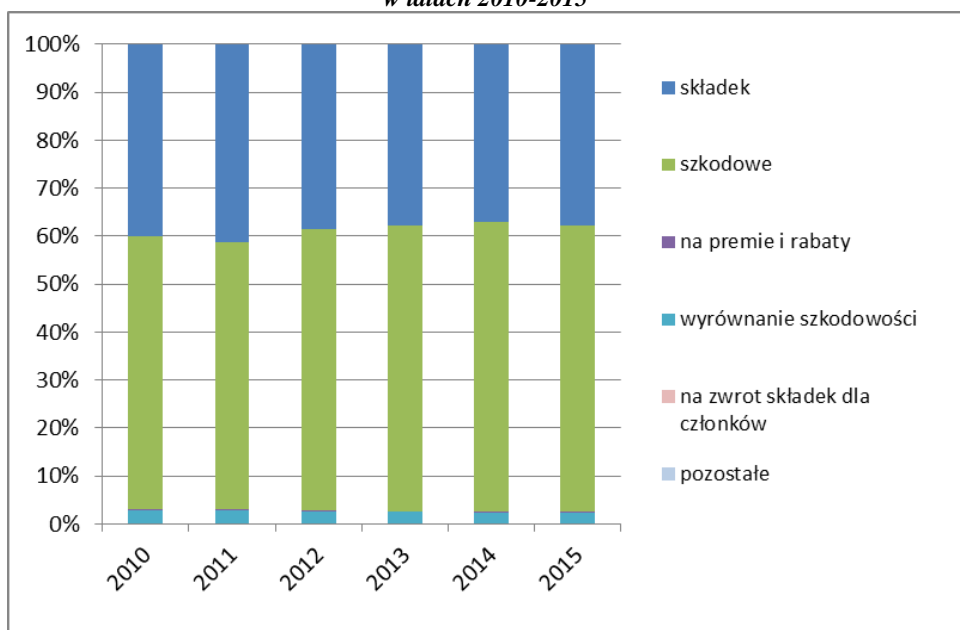
■ Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych

W zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto na koniec czterech kwartałów 2015 r. wyniosła 50,56 mld zł. W porównaniu z rokiem 2014 nastąpił wzrost rezerw o 8,84%, tj. o 4,10 mld zł.

W strukturze rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto działu II dominującą pozycję zajmowały rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia oraz rezerwa składek łącznie z rezerwą na pokrycie ryzyka niewygasłego, wynoszące odpowiednio 59,64% oraz 37,87% rezerw.

W dziale II w strukturze rezerw techniczno-ubezpieczeniowych najwyższy udział posiadała rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia

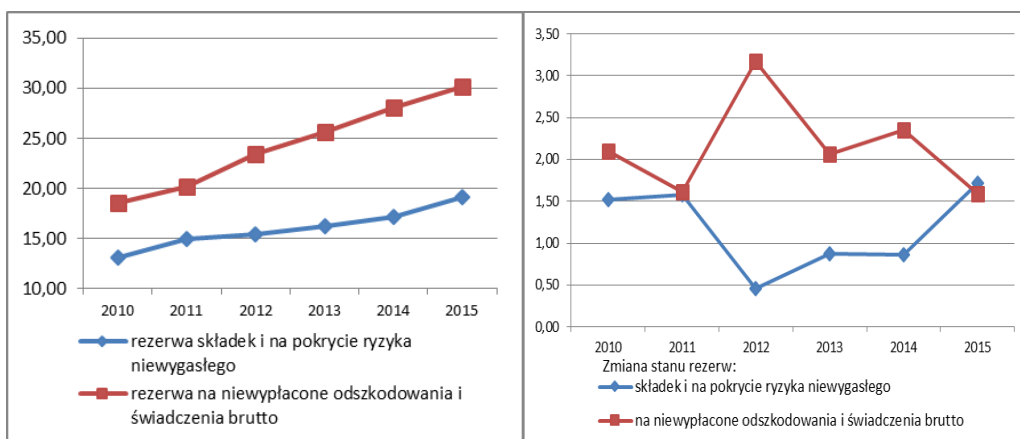
Wykres 25. Struktura rezerw techniczno - ubezpieczeniowych brutto działu II w latach 2010-2015

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

W dziale II zarówno rezerwa składek i rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego brutto jak i rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto wykazuje w badanym okresie tendencję wzrostową. W IV kwartałach 2015 r. zmiana stanu rezerw składek i na pokrycie ryzyka niewygasłego brutto zwiększyła się, a zmiana stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto zmniejszyła się.

Wykres 26. Wybrane rezerwy brutto oraz zmiany stanu rezerw brutto działu II w latach 2010-2015 (w mld zł)

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.7. Wypłacalność zakładów ubezpieczeń

Analizie poddane zostało kształtowanie się wskaźników wypłacalności zakładów ubezpieczeń określonych w ustawie o działalności ubezpieczeniowej.

Na dzień 31 grudnia 2015 r. wszystkie zakłady ubezpieczeń spełniały wymóg pokrycia marginesu wypłacalności/kapitału gwarancyjnego środkami własnymi oraz wymóg w zakresie pokrycia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych aktywami.

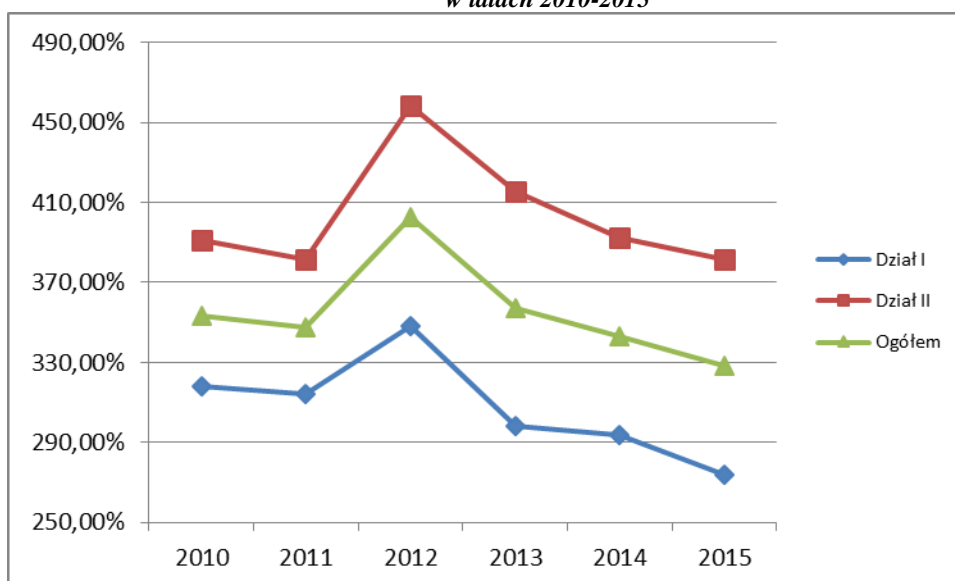
■ Pokrycie marginesu wypłacalności środkami własnymi

Wskaźnik pokrycia marginesu wypłacalności środkami własnymi ukształtował się na koniec czterech kwartałów 2015 r. na poziomie **328,49%**, co oznacza spadek o 14,82 p.p. w porównaniu z rokiem 2014. Zmniejszenie się wskaźnika pokrycia marginesu wypłacalności środkami własnymi to głównie efekt spadku środków własnych ogółem.

- W przypadku zakładów ubezpieczeń na życie wielkość ww. wskaźnika na koniec IV kwartałów 2015 r. zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim z 293,68% do 274,17% (tj. o 19,52 p.p.).
- W zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wskaźnik pokrycia marginesu wypłacalności środkami własnymi na koniec IV kwartałów 2015 r. kształtował się na poziomie 381,56%, co oznacza spadek o 10,90 p.p. w porównaniu z analogicznym okresem roku 2014.

Wskaźnik pokrycia marginesu wypłacalności środkami własnymi zmniejszył się o 14,82 p.p.

Wykres 27. Kształtowanie się wskaźnika pokrycia marginesu wypłacalności środkami własnymi w latach 2010-2015

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

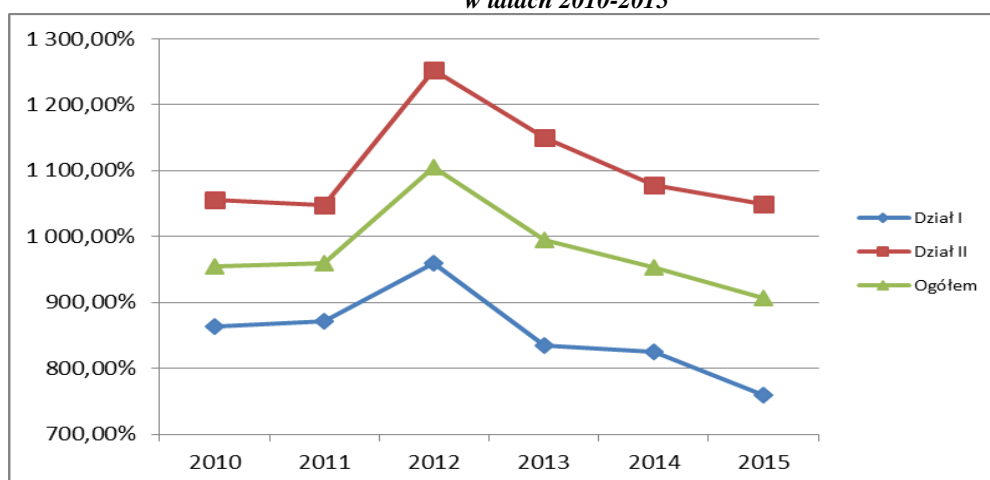
■ Pokrycie kapitału gwarancyjnego środkami własnymi

Wartość wskaźnika pokrycia kapitału gwarancyjnego środkami własnymi na koniec czterech kwartałów 2015 r. zmniejszyła się w porównaniu z analogicznym okresem roku 2014 z 953,37% do **906,36%** (tj. o 47,01 p.p.).

- W zakładach ubezpieczeń na życie wartość ww. wskaźnika na koniec IV kwartałów 2015 r. zmniejszyła się o 65,04 p.p. w porównaniu z okresem poprzednim (z 824,21% do 759,16%).
- W zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wskaźnik pokrycia kapitału gwarancyjnego środkami własnymi ukształtował się na koniec IV kwartałów 2015 r. na poziomie 1 049,18%, co oznacza spadek w porównaniu z poprzednim okresem o 29,49 p.p.

Wskaźniki pokrycia kapitału gwarancyjnego środkami własnymi w dziale I i dziale II odnotowały spadek o 47,01 p.p.

Wykres 28. Kształtowanie się wskaźnika pokrycia kapitału gwarancyjnego środkami własnymi w latach 2010-2015

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

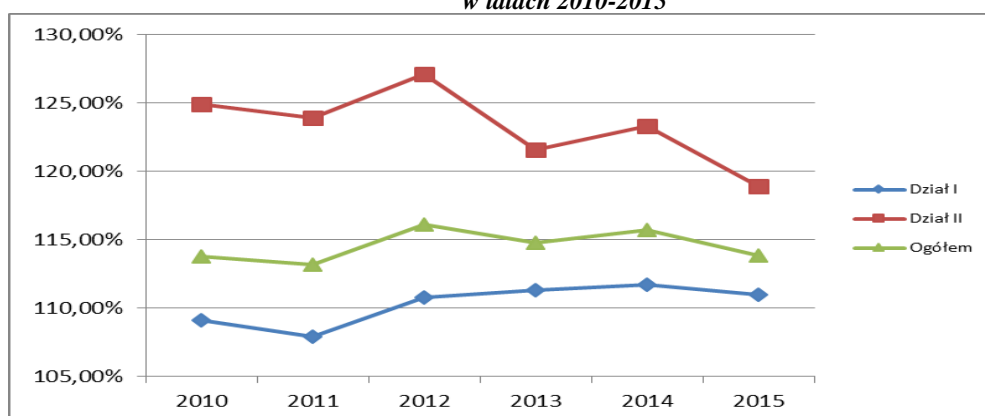
■ **Pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych aktywami spełniającymi warunki określone w ustawie**

Wskaźnik pokrycia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dopuszczalnymi aktywami ukształtował się na koniec IV kwartałów 2015 r. na poziomie **113,88%**, co stanowiło spadek o 1,86 p.p. w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku.

- W zakładach ubezpieczeń na życie wartość ww. wskaźnika na koniec IV kwartałów 2015 r. w porównaniu z poprzednim okresem spadła z poziomu 111,70% do 110,96% (tj. o 0,74 p.p.).
- W zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wskaźnik pokrycia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych aktywami na koniec IV kwartałów 2015 r. spadł z poziomu 123,35% do 118,92% (tj. o 4,43 p.p.).

Pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych aktywami wzrosło o 1,86 p.p.

Wykres 29. Kształtowanie się wskaźnika pokrycia rezerw aktywami w latach 2010-2015

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Spis tabel

Tabela 1. Zakłady ubezpieczeń działu I o największych udziałach w rynku (mierzonych wielkością składki przypisanej brutto) w 2014 i 2015 roku	8
Tabela 2. Zakłady ubezpieczeń działu II o największych udziałach w rynku (mierzonych wielkością składki przypisanej brutto) w 2014 i 2015 roku	10
Tabela 3. Zestawienie przychodów z działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń (w mln zł) w latach 2014-2015	12
Tabela 4. Zestawienie kosztów związanych z działalnością lokacyjną zakładów ubezpieczeń (w mln zł) w latach 2014-2015	18
Tabela 5. Zestawienie przychodów i kosztów z działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń (w mln zł) w latach 2014-2015	21
Tabela 6. Kształtowanie się wybranych wskaźników rentowności w latach 2014-2015.	22
Tabela 7. Aktywa zakładów ubezpieczeń (w mld zł) w latach 2014 i 2015	23
Tabela 8. Pasywa zakładów ubezpieczeń (w mld zł) w latach 2014-2015.....	26

Spis wykresów

Wykres 1. Składka przypisana brutto w latach 2010-2015 (w mld zł)	8
Wykres 2. Struktura składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich działu I w latach 2010-2015	9
Wykres 3. Zmiana składki przypisanej brutto w poszczególnych grupach działu II w 2015 roku w stosunku do 2014 roku	10
Wykres 4. Struktura składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich działu II w latach 2010-2015	11
Wykres 5. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w latach 2010-2015 (w mld zł)	13
Wykres 6. Struktura odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto według grup ubezpieczeń działu I w latach 2010-2015	14
Wykres 7. Struktura odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto według grup ubezpieczeń działu II w latach 2010-2015	15
Wykres 8. Kształtowanie się wskaźnika szkodowości na udziale własnym w poszczególnych grupach działu II w latach 2014 i 2015.....	15
Wykres 9. Koszty działalności ubezpieczeniowej w latach 2010-2015 (w mld zł)	16
Wykres 10. Kształtowanie się wskaźnika kosztów akwizycji w latach 2010-2015	17
Wykres 11. Kształtowanie się wskaźnika kosztów administracyjnych w latach 2010-2015	17
Wykres 12. Wynik techniczny w latach 2010-2015 (w mld zł)	19
Wykres 13. Wynik techniczny wg grup ubezpieczeń działu I w latach 2010-2015 (w mld zł)	19
Wykres 14. Wynik techniczny wg grup ubezpieczeń działu II w latach 2010-2015 (w mld zł)	20
Wykres 15. Wynik finansowy netto w latach 2010-2015 (w mld zł)	21
Wykres 16. Wybrane wskaźniki rentowności zakładów ubezpieczeń działu I w latach 2010-2015	22
Wykres 17. Wybrane wskaźniki rentowności zakładów ubezpieczeń działu II w latach 2010-2015	22
Wykres 18. Suma bilansowa w latach 2010-2015 (w mld zł).....	23
Wykres 19. Struktura lokat z pozycji B bilansu działu I w latach 2010-2015.....	24
Wykres 20. Struktura lokat z pozycji B bilansu działu II w latach 2010-2015.....	25
Wykres 21. Kapitały własne zakładów ubezpieczeń w latach 2010-2015 (w mld zł).....	26

Wykres 22. Udział inwestorów zagranicznych w kapitale podstawowym zakładów ubezpieczeń	27
Wykres 23. Struktura rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto działu I	28
Wykres 24. Wybrane rezerwy brutto oraz zmiany stanu rezerw brutto działu I	28
Wykres 25. Struktura rezerw techniczno - ubezpieczeniowych brutto działu II	29
Wykres 26. Wybrane rezerwy brutto oraz zmiany stanu rezerw brutto działu II	30
Wykres 27. Kształtowanie się wskaźnika pokrycia marginesu wypłacalności środkami własnymi w latach 2010-2015	31
Wykres 28. Kształtowanie się wskaźnika pokrycia kapitału gwarancyjnego środkami własnymi w latach 2010-2015	31
Wykres 29. Kształtowanie się wskaźnika pokrycia rezerw aktywami w latach 2010-2015	32

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
Plac Powstańców Warszawy 1
skr. poczt. 419
00-950 Warszawa

tel. (48) 22 262 50 00
fax (48) 22 262 51 11
e-mail: knf@knf.gov.pl

www.knf.gov.pl